

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 954—1938.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: Dr. VARNAY ELEMÉR

Magyarul!

A népközösség gondolata minden magyar lelket megragadta és mindegyikünknek egyetlen vágya az, hogy szervezetünk minél tökéletesebb legyen s feladatainknak emberi erőttől felül nagyobb eredménnyel tudjunk megfelelni. Ennek az akaratnak rá kell áradnia a népközösség működésének minden mozzanatára. Azt szeretnők, hogy mindaz, amit teszünk s ami a kezünk alól kikerül, mintaszerű legyen.

A Fegyelmi Szabályzat nem mintaszerű. Magán viseli az elszármagát jeleit. Hosszadalmas volna végig taglalni az egész Szabályzatot. Kiválasztom a leghosszabb paragrafuszt, az ötödiket s rámutatok a súlyosabb és kevésbé súlyos hibákra, felületességekre és elírásokra. Hisz a Szabályzat így is érthető, mert nem hiányzik belőlünk a jóakarát a megértéshez, de viszont ki ügyeljen a magyar stílusra, ha nem a Magyar Népközösség?!

Ebben az ötödik paragrafusban is előfordul ez a szó: „panaszlott”, abban az értelemben, hogy az az ember, aki ellen panasz van. Megengedem, hogy ez jogi kifejezés, de merőben elmentésben van a magyar nyelv szellemével. Panaszolni csak valamit lehet, valamit panaszolni képtelenség. Panaszolni lehet bajt, fájdalmat, stb. (ezt is okosabb elpanaszolni; panaszolni inkább csak a költők szoktak, vagy a költők fülemüléi), de nem lehet panaszolnom azt a gazfickót, aki bajba sodort, vagy azt a komisz embert, aki a fájdalmat okozta. Azokat én bepanaszolom, vagy legalább is panaszodom miattuk. Panaszlott (még akkor is jobban tetszik nekem így: panaszolt) baj, fájdalom, eset, kihágás, stb. tehát még lehetséges, de panaszlott gazfickó, vagy panaszolt komisz ember, szóval „panaszlott” a magyarban nincs. Ha a jogászok behozták, most ki kell dobni. Rossz hagyományokhoz nem szabad ragaszkodni.

Az 5. paragrafus négy mondata közül az első ez: „A beérkezett panaszt az elnöki tanács legelső ülésén tárgyalás alá veszi, a nyilván alaptalan panaszt elutasítja, ellenkező esetben pedig az elnök a panaszlottal azzal a felhívással közli, hogy arra 15 nap alatt írásban nyilatkozzék”. Azt sem tudom, mihez kezdjek ennél a hemzsegségnél. A legfeltűnőbb, legfülsértőbb az „elnök a panaszlottal azzal a felhívással” részlet kellemtelen hangzása a sok -val, -vel miatt, amelyek közül ráadásul egy sem helyén való. Amikor az ember először olvassa, hogy „az elnök a panaszlottal” — önkéntelenül ezt a folytatást várja: elmennék sörözni. Abból, hogy „az elnök közli”, én nagyon kiérzem a „mitteilen“-t. Az elnök inkább adja tudtul a panaszt. De ha már mindenáron közli, akkor se fessen a mondat így: „elnök a panaszlottal azzal a felhívással közli, hogy”, hanem így: „elnök a panaszlottal közli s felhívja őt, hogy” — és legalább a rossz hangzás megszűn.

A következő összefüggés is teljesen helytelen: „... az elnöki tanács... a nyilván alaptalan panaszt elutasítja, ellenkező esetben pedig az elnök a panaszlottal... közli, hogy...” Aki magyarul tud, az ebből a mondatból nem vonhat le más következtetést, mint azt, hogy minden panasz nemcsak nyilván, hanem eleve is alaptalan. S ezt a nyilván alaptalan panaszt az elnöki tanács vagy elejti, vagy nem. Mert — olvassuk csak mégegyszer: — az elnöki tanács a nyilván alaptalan panaszt elutasítja, ellenkező esetben: — tehát akkor, de csakis akkor, ha a nyilván alaptalan panaszt nem utasítja el —, az elnök közli stb. Más értelmezést ez a mondat szerkezet

Olaszország nem tűri szó nélkül Európa térképének megváltoztatását...

Életbelépett az új francia-olasz kereskedelmi egyezmény. Háború esetén Olaszország a polgári lakosságot mozgósítja

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Rómából jelentik: Az olasz sajtó leközi az Illustration című francia hetilapban megjelent fényképeket, amelyek Reynaudot ábrázolják, amikor dolgozószobájában Welles Summerrel tárgyal és mindketten Európa jövődó térképét tanulmányozzák az íróasztalon. A Tribuna azt írja, hogy érdemes ezt a fényképet leközi, miután annak történelmi és hivatalos jellege van.

Olaszország nem fog megelégedni azzal, hogy szó nélkül tűrje Európa térképének megváltoztatását.

Ehhez nem elég a Maginot-vonal, hanem harcolni is kell a cél érdekében a franciáknak. Az új térkép szerint Olaszországtól el akarják venni Triestet, amit a visszaállított Ausztriának kívánna odaadni és Albániától is el akarják választani. Az olasz nép figyelmzetteti a térkép készítőit, hogy Olaszország határai szentek és sérthetetlenek és azokat egy olyan hadsereg biztosítja, amely rendkívül veszedelmes lehet mind azokra, akik a határon át akarnak kelni.

A francia külügyminisztérium hivatalosan leszögezi, hogy az Illustrationban megjelent térkép, a melyről egyes külföldi lapok annyit írnak, nem más, mint Európa térképe, amelyen az európai országok német támadás előtti határai vannak feltüntetve.

Az új francia-olasz kereskedelmi egyezményt tegnap léptették életbe. Az olasz lapok úgy tudják, hogy az új megállapodások kedvező tényezőt jelentenek a két szomszéd állam közeldése szempontjából. Az angol-olasz tárgyalá-

sok még folyamatban vannak, de azoknak előmenetele igen kényes. A két hatalom közötti árucere kérdését még tanulmányozzák és nehézségek merültek fel bizonyos tekintetben. Olaszország olyan cikkeket ajánl Angliának, amelyekre a brit birodalomnak vagy nincs szüksége, vagy amelyeket nem akar elfogadni. Azt hiszik azonban, hogy a kereskedelmi kapcsolatok azonnal helyreállnak, ha Olaszország megengedi a nehéz ipari cikkeknek Angliába való kivitelét.

A párisi esti lapok feltűnő formában közlik a hírt, amely szerint az olasz minisztertanács elhatározta az egész olasz nép háború esetére való polgári mozgósítását. A lapok egyöntetű véleménye szerint az elhatározásnak nagy fontosságot kell tulajdonítani.

Rómából jelentik: Mussolini levelet kapott Joseph Garibalditól, az olasz nemzeti hős unokájától, aki 16 esztendő távollét után visszatért az Egyesült Államokból. Garibaldi a legnagyobb csodálattal adózott levelében a Duce-nak, miután megállapította, hogy a fasiszta kormányzat alatt Olaszország óriási átalakuláson ment keresztül. Joseph Garibaldi tábornok felajánlotta szolgálatait és együttműködését a Duce-nak bármilyen helyen is kívánja azokat igénybe venni.

Rómából jelentik: Az olasz kőolaj-érdeklőség lapja legutóbbi számában azt írja, hogy Németország a dunai kőolajszállítás jelenlegi 100 ezer tonna tartalmát 500 ezer tonnára emeli fel.

nem tűr meg, a pongyolaság bosszút áll. Természetes, hogy a szabályzat szerkesztője szeretné, ha mondatának ez legyen az értelme: ha a tanács a panaszt alaptalannak ítéli, elutasítja azt, ha pedig alaposnak, akkor az elnök közli... Lehet, hogy a mondat így, a maga egyszerűségében jogásziatlan, de viszont világos és nem lehet félremagyarázni.

Annak már kevesebb a jelentősége, hogy az 5. paragrafus az első mondatától minden reményünk füstbe megy, hogy a Szabályzatnak valaha is hasznát vehessük s panaszokat intézhessünk el. „A beérkezett panaszt az elnöki tanács legelső ülésén tárgyalás alá veszi”. Mi bizony elkéztünk... Mert a mi elnöki tanácsunk már régen megtartotta legelső ülését és — sajnos — azt megelőzőleg senki se adott be panaszt. Tudom, hogy a szabályzat írója nem a legelső, hanem a legközelebbi ülésre gondol. De akkor miért nem azt írja, amit gondol?

A paragrafus befejező része: „... 15 nap alatt fellebbezhetnek a fegyelmi bizottsághoz”. Ismét rossz hangzás a középen torló sok e hang miatt. Pedig milyen egyszerűen lehet rajta segíteni: 15 nap alatt a fegyelmi bizottsághoz fellebbezhetnek. Egy e átalakult övé, a többi két csoportban távolabb került egymástól.

Bár még korántsem végeztem, elég a kötő.

désből. Az utóbbi időben mind több a tallózás rádióban, folyóiratokban és ujságokban a magyar ugar gyomnövényei, a magyar írás idegen-szerűségei és helytelenségei között. És ez jól van így. Javulni akarunk. Ez a tallózás majd mindig ártatlan csipkelődéssel jár. S ez jól van így: nagyobb a hatás. Hibátlanul senki sem tud magyarul írni. Ebben az én írásomban is, melyben pedig törekedtem a helyességre, bizonyára akad bőven kivetni való. Szóval rám lehet támadni, hogy bagoly mondja a verébnek — nagyfejű. De ez az én írásom csak egy magánember futó, elröppenő írása. Ennél nincs arra szükség, hogy előbb több hozzáértéssel megvitassam a mondatokat. Amikor azonban a Népközösség egy maradandó szabályzatot alkot, akkor nem szabad csak a jogi szempontokra fektetni a súlyt, a stilizálást pedig hevenyében intézni el. Tudom, hogy a vezetőség tagjainak bokros teendőik vannak, fájhat a fejük a sok tennivalótól. Önzetlen munkájukért, értük való fáradozásukért áldja meg őket az Isten, mert mink magunk azt meghálálni sohasem tudjuk. De az már nem tetézése a munkának, kiadni a szabályzatot két-három embernek azzal a parancsal: bogarásszátok át! Csak a maradandó írásokat. Hogy azok kifogástalanok legyenek.

Fischer Aladár

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BÓNT?

Anglia a semleges államok minden nyersanyagát fel akarja vásárolni

Chamberlain beszédének hatása a külföldön. — Németország nem türi az európai gazdasági élet terrorizálását. — A semleges államok helyzete egyre súlyosabb lesz

A Radar hírszolgálati ügynökség jelentései

Londonból jelentik: Chamberlain legutóbbi beszéde során meglepéssel állapította meg, hogy sok országgal hadikereskedelmi egyezményeket kötött Anglia és hasonló tárgyalásokat folytat más országokkal is. Örömmel fogadtuk — folytatta a miniszterelnök, — Bellint, a jugoszláv nemzeti bank helyettes kormányzóját, aki jelenleg Londonban tartózkodik,

rövidesen kereskedelmi bizottság érkezik Romániából,

hogy a jelenleg fennálló fizetési egyezmény felülvizsgálását megbeszéljük. Mindezek a hadikereskedelmi egyezmények az új szellem értelmében jöttek létre és céljuk a német kivitel meggátolása. Ilyen módon a zsir és zsiradék kivitel Németország felé lényegesen csökkenni fog. Másik, rendelkezésünkre álló hatásos fegyver a „vásárlások”. Lényegében nem lehet szó arról, hogy megvásároljuk Németország szomszédainak minden kiviteli felesleget képező árúját, de azt megtehetjük, hogy az ásványokat, zsiradékot és petróleumtermékeket olyan mértékben vásároljuk, hogy ezzel

versenyt támasztunk Németországnak és megakadályozzuk őt a vételben.

Kétségtelen az is, hogy Németország több szomszédjával az angol kereskedelmet oly mértékben lehet kifejleszteni, hogy az mindkét fél számára előnyös jár. Az érdekeit országoknak meg kell érte-

niük, hogy a brit birodalom anyagforrásait nem bocsáthajuk rendelkezéseikre, hacsak nem adnak olyan biztosítékot, amely a Németországgal való kereskedelmük korlátozására vonatkozik. A gazdasági háborúban azonban legfontosabb fegyverünk haditengerészetünk és el vagyunk határozva arra, hogy ezt a fegyvert a legkielégítőbb módon fogjuk alkalmazni.

Chamberlain beszéde után Attlee őrnagy a munkáspárt nevében emelkedett szólásra és meglepődését fejezte ki a miniszterelnök kijelentései felett, egyben pedig azt kívánta, hogy a Franciaországgal való együttműködés a háború után is változatlanul fennmaradjon. A jelenlegi nehézségek nagy része — mondotta Attlee — abból származik, hogy a legutóbbi győzelmes háború befejezése után nézeteltérések keletkeztek Anglia és Franciaország között.

Célunk nemcsak a háború megnyerése, hanem a béke megnyerése is.

Meg vagyok győződve, hogy a semlegesek is tisztában vannak azzal, hogy ők értük is harcolunk. Magától értetődő, hogy a gazdasági háborút is folytatnunk kell, mert csak így tömhetjük be a blokádrészt. Nem kívánjuk a háború kiterjesztését, hanem annak gyors befejezését óhajtjuk. Ez pedig csak úgy érhető el, ha valamennyi semleges ország tisztában van azzal, hogy élet-halál harcot folytatunk ők értük is, épp úgy, mint magunkért.

Az angol sajtó kedvezően fogadta a miniszterelnök beszédét

A francia lapok részletes és beható vizsgálat alá veszik Chamberlain miniszterelnök keddi délutáni beszédét. A lapok hangoztatják, hogy az angol kormányelnök kijelentései nem jelentenek fenyegetést a semlegesek ellen, hanem csak figyelmeztetést a szövetségesek elhatározott szándékáról, amely az ostromzár megszigorításáról szól. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy a háború most elsősorban gazdasági térre korlátozódik és

a szövetségesek igyekeznek ellenfeleik elől összevásárolni minden nyersanyagot.

A Petit Parisien hangoztatja, hogy a gazdasági háborúban mindazokat a fegyvereket használják, amelyek a háború hatályos folytatásához szükségesek.

Az angol sajtó is meglepéssel fogadta Chamberlain kijelentéseit. A Times helyesli a miniszterelnöknek a semlegesekre tett megjegyzéseit. Hangoztatja a lap, hogy azok a célok, amelyekért a szövetségesek küzdenek, azonosak a semlegesek céljaival. Ezért a szövetségesek joggal kérhetik a semlegeseket, hogy tanúsítsanak több jóakaratot a szövetséges hatalmak iránt.

Az angol sajtó általában kedvező véleményt fűz a miniszterelnök beszédéhez és a szövetségesek azon elhatározásához, hogy megszigorítják a Németország elleni gazdasági háborút. A Daily Telegraph annak a véleményének ad kifejezést, hogy a semlegesek megvannak arról győződve, miszerint függetlenségüket csak abban az esetben őrizhetik meg, ha a nemzeti szociálistákat legyőzik.

A MUNKÁSPÁRT ÉS A LIBERALIS-PÁRT A KORMÁNY MELLETT

Londonból jelentik: Sir Perry Harris, a liberális párt vezére Chamberlain alsóházi beszéde után kijelentette, hogy az egész ország a miniszterelnök mellett áll és kívánja a blokádról megszigorítását. Wedgewood ezredes, munkáspárti képviselő megállapítja, hogy egyetlen eszköz Németország vásárlásainak megakadályozására az, ha lehetetlenné tesszük a birodalom kivitelét.

NÉMETORSZÁG MINDEN AKCIÓRA ELLEN. AKCIÓVAL FELEL

A német sajtó csupán röviden foglalkozik az angol miniszterelnök beszédével és azt úgy ítéli meg, mint a semlegesek elleni fenyegetést. A Deutsche Allgemeine Zeitung azt írja, hogy

Németország minden akcióra gyors és határozott ellenakcióval válaszol.

Az európai gazdasági élet terrorizálása, főképpen pedig Délkelet-Európában, azt a célt szolgálja, hogy a háborút Európa más részeire is kiterjessze. A lap megjegyzi, hogy maga Chamberlain miniszterelnök is bevallotta, hogy Anglia nem képes felvásárolni Németország szomszédainak valamennyi árúját, éppen ezért — írja a lap — ezek az országok nem is fogják áldozatul odadobni gazdasági kapcsolataikat.

A holland lapok az angol kormányelnök beszédével foglalkozva, azt írják, hogy

a semleges államok helyzete egyre nehezebb lesz.

Több lap megjegyzi, hogy a holland kivitel is nagyon súlyosan érinti a szövetségesek újabb rendelkezéseit.

A Stockholm Tidningen megállapítja, hogy Chamberlain miniszterelnök beszéde nem volt olyan fenyegető a semleges államokkal szemben, mint amilyennek látszott. Az angol kormányelnök semmi olyant nem mondott, amit a semleges államok felségjogai elleni fenyegetésnek lehetne értelmezni.

SVÉDORSZÁG MINDENRE KÉSZEN ÁLL

Stockholmból jelentik: Koeld hadügyminiszter kedden Upsalában beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy hirtelen új veszedelem támadt. A nagyhatalmak élet-halál harca miatt Svédországnak mindenre készen

Megkezdődött az amerikai haditengerészet óriási gyakorlata

Washingtonból jelentik: Az amerikai haditengerészet tavaszi hadgyakorlata tegnap éjjelkor megkezdődött. Hét héten keresztül 130 amerikai hadihajó vesz részt a hadgyakorlatban. Az „ellenséges” flotta Kaliforniából indult el, míg a szembenálló flotta Hawaizszigetéről és a jövő hetekben fognak találkozni valahol a Csendes Óceánon. A nagy hadgyakorlat három főrészből fog állni.

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter a sajtóértekezleten kijelentette, hogy bár a finn-orosz háború végetért, nem szűnt meg az erkölcsi kivételi tilalom, amely Szovjetországnak amerikai repülőgépekkel és hadianyaggal való ellátására vonatkozik.

kell állania. Svédország kis állam és ezért nem engedheti meg, hogy bárkit is fenyegetsen. A hadügyminiszter véleménye szerint még ha valamennyi északi ország védelmi szövetségbe tömörül, akkor sem változik meg a helyzet. Ennél fogva

Svédországnak semleges politikát kell folytatnia,

amely a jogos svéd érdekeket figyelembe veszi, miután Svédország a hadviselőkkel szemben pártatlan álláspontot foglal el. Ha bárki is fenyegetné függetlenségünket — fejezte be beszédét a hadügyminiszter, —

Svédország fegyvert ragad és mindaddig védekezik, amíg csak lehet.

Tagadhatatlan, hogy a háború kitörésekor a védelem hiányos volt, most azonban már nem rossz.

ANGOL-FRANCIA-TÖRÖK KATONAI TANÁCSKOZÁS

Az angol alsóház szerda délutáni ülésén Henderson munkáspárti képviselő kérdésére Buttler külügyi államtitkár kijelentette, hogy az angol kormány semmiféle határozott közlést nem tett a tervezett északi szövetségről Norvégia, Svédország és Finnország részvételével. Hozzátette, hogy még felvilágosítást kell kapnia arról a kérdésről, vajjon tartalmaz-e a finn-orosz békeszerződés olyan intézkedéseket, amelyek elzárják Finnország elől az utat, hogy védelmi szövetségbe lépjen Norvégiával és Svédországgal. Ezután közölte, hogy

angol, francia és török katonai képviselők legutóbb eszmecseréket folytattak a kölcsönös segélynyújtási szerződés katonai alkalmazásáról.

Több más kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a finn kormány nem tett hivatalos lépést az angol kormányhoz az ország újjáépítésében való támogatás kérdésében. Közölte, hogy a finnek mennyi hitelt vettek eddig igénybe Angliától. Kijelentette, semmi olyan ok nincs annak feltételezésére, hogy ha a finn kormány kívánja, hogy ilyen támogatás a jövőben ne folytatódjék. Közölte, hogy tudomása szerint az angol kereskedelmi szervezetek is tettek intézkedéseket Finnország megsegítésére. Végül még bejelentette azt is, hogy az angol kormány semmiben sem változtatta meg magatartását Kínával szemben és szó sincs arról, hogy megváltoztassa véleményét a kínai kormánnyal szemben, amelyet törvényesnek ismer el. Arról sincsen szó, hogy az angol kormány szakítson a távolkeleti kérdésekben tanúsított magatartásával. Bizonyos feltételek alapján azonban ez nem zárja ki, hogy rendezzék az angol-japán viszonyt.

EGYIPTOM TELJESEN FÜGGETLEN AKAR LENNI

Kairóból jelentik: A wafd-párt a kairói brit nagykövetség jegyzékét nyújtott át, melyben követeli, hogy közvetlenül a háború befejezése után vonják vissza Egyiptomból az angol csapatokat, ismerjék el Egyiptomnak Szudánra való jogait, az egyiptomi kormány jogát legyen a béketárgyalásokon való részvételre és hogy vonjanak vissza minden korlátozást, amely az egyiptomi gyapotnak a semleges országokba való szállítását akadályozza.

Corso mozi Ma premier! Haláldzsungel

A főszerepben: Holt Jack

D. u. 3 órakor 17 leles helyárrakkal:

Stanley és Livingstone

Az új adók és illetékek

A hivatalos lapnak április elsejei száma tartalmazza az adókról és illetékekről szóló törvényeket.

A Banati Gyárosok Szövetsége ezzel kapcsolatban a következőket közli:

„A honvédelem céljára szolgáló kivételes nemzeti hozzájárulásról” szóló törvény értelmében ez a közteher a következő adó- és illetékekre terjed ki: 1. A kivételes nyereségek megadóztatása, 2. Az eladások összegének 2 százalékos illetékekkel való megterhelése, 3. A szesz és szeszitalok illetékének felemelése, 4. Az egyenes adókat terhelő honvédelmi adórésznek felemelése és a forgalmi adónak a honvédelem javára 1 százalékkal való felemelése.

Ezeket az adókat és illetékeket csupán egy évre 1941. március 31-ig kell leróni, amely napon ezek az adók önönmaguktól minden külön intézkedés nélkül megszűnnek.

1. A kivételes nyereségek megadóztatásáról szóló törvény értelmében az ipari és kereskedelmi vállalatok április 20-ig adóvallomást kötelesek ama pénzügyigazgatóságnál benyújtani, amelynek kerületében a vállalat székhelye van.

2. A 2 százalékos eladási adó kérdése a pénzügyigazgatóságnak a lapokban közzétett tájékoztatása alapján ismeretes. Az ismételt felmerülő kértelvények elosztása végett hangsúlyozzuk azonban, hogy ezt az illetéket a számla végösszegéhez kell hozzáadni, következésképpen ez az összeg a kiszámítás alapja. Emellett beszedésére kötelezett vállalatok a napi eladásokról nyilvántartást kötelesek vezetni és azt a következő hónap első öt napjában a pénzügyigazgatóságnak bemutatni tartoznak.

3. A szesz és szeszitalok új fogyasztási illetékel a Banati Gyárosok Szövetségének titkári irodájában megtudhatók.

4. Az egyenes adókról szóló törvény 70. szakaszában említett adórész új kulcsa, amely adókiegészítés a honvédelem céljaira szolgál, a következő: földbirtokból és a régi házakból eredő jövedelem után 8 százalék, az új házakból eredő jövedelem után 6 százalék, az ingó jövedelmek minden fajtája és a kereskedelmi és ipari jövedelmek után 7 százalék, a tantiémek és a havi 30.000 leinél nagyobb összegű fizetések után 4 százalék és a szabad foglalkozások után 6 százalék.

A forgalmi adó után a honvédelmi alap javára beszedett adó új kulcsa 3 százalék.

A hivatalos lap említett száma kihirdeti továbbá a múlt évi állami adóknak a folyó adóévre való átviteléről és 20 százalékos felemeléséről, a nőtle-

Senkisémmel tisztít ezüstnemeit homokkal

Fogápolásnál is a legjobb épen kielégítő. A CHLORODONT fogpaszta az elismert legjobb nyersanyagokból készül; tartalmaz egy mikroszkopikus finomságú tisztítóanyagot, amely a fogzománcot nem támadja meg, de tisztító hatása a lehető legintenzívebb. A CHLORODONT-tal való rendszeres fogápolás vakító fehéren tartja a fogakat és megelőzi a csunya és veszedelmes foglerakódást.

Chlorodont fogpaszta

nek, elvált és özvegy férfiak külön való megadóztatásáról, az elemi és kiegészítő adók elvonásának amnesztiajáról és a bélyegilleték módosításáról szóló törvényeket.

A bélyegilleték, valamint a bélyegtörvénynek proporcionális és emelkedő, továbbá a jogi ügyletekre és tényekre vonatkozó illetékeit április 1-től kezdve 20 százalék, az áruszámlák illetéke pedig 0.50 százalék.

Az eme illetékfelemelésből eredő értéktörédeket, amelyek egy leunál kisebbek, az adózó javára nem kell számba venni.

megbeszélésen Göring tábornagy és Raeder tengernagy is. Részletesen megbeszélték az angol-francia zárlat megszigorításával kapcsolatos el- lenintézkedéseket.

TEVÉKENYSÉG A TENGEREN

A Protinus, a Wikingbanks és a Broen nevű holland hajók megtámadása miatt a hágai kormány utasította berlini követét, hogy komoly formában tiltakozást jelentsen be. A holland kormány különösen a Protinus elleni támadás miatt tiltakozik, miután a hajó jelzése és a holland színek jól láthatóak voltak. A holland kormány a bűnösök megbüntetését kéri és fenntartja magának a kártérítés jogát.

Az angol admirális jelentése szerint az elmúlt héten a Mimi Horn nevű 4000 tonnás német hajót az Északi-tengeren egy angol hadi hajó meglepte, mire a német gőzös legénysége felgyújtotta hajóját. A német kereskedelmi hajó- raj eddigi összes vesztesége 303.946 tonna.

Belgrádból jelentik: Meg nem erősített hírek szerint angol egységek az Adriai tengeren feltartóztattak három jugoszláv kereskedelmi gőzöst, amelyeknek rakományát Németországba szállítandó bauxitból állott.

WEYGAND NYILATKOZIK A KELETI HADSEREG FELADATÁRÓL

A Journal de Geneve szerdai számában a lap beiruti tudóstójának Weygand tábornokkal folytatott beszélgetését közli. Az újságírónak ama kérdésére, hogy mi a célja a közelkeleti szövetséges hadseregeknek, a tábornok ezt válaszolta:

— Németország és Oroszország az utóbbi hónapokban olyan támadó politikát folytattak, ami szükségessé tette a két nyugati hatalom fokozott óvatosságát. Azért vagyunk itt, mert jól ismerjük a németek taktikáját.

Arra a kérdésre, hogy a szövetségesek hadserege nincse-e túl messze az esetleges harc- terektől, Weygand ezt válaszolta:

— Nekünk vannak repülőgépeink és egyéb eszközeink arra, hogy csapatainkat sürgősen odaszállítsuk, ahol szükség van rájuk.

Megkérdezte még az újságíró, hogy az ott lévő csapatok mind a tábornok parancsnoksága alá tartoznak-e. Weygand tábornok megjegyezte, hogy az ő parancsnoksága alá csak a szíriai francia csapatok tartoznak és minden más hírsztelés hazugság.

Tanácskozássra ült össze a német haderő vezérkara

Német repülők újabb támadása az angol partvidék ellen. Az angolok három jugoszláv hajót tartóztattak fel az Adria-tengeren

A Radar hirszolgálati ügynökség jelentései

A német hivatalos jelentés a következő: A nyugati arcvonalon helyenkint élénkebb felderítő tevékenység volt. Április 2-án este a német légi haderő folytatta felderítő repüléseit az angol partvidéken egészen a Shetland-szigetekig, valamint Kelet-Franciaország felett. Az egyik német repülőgépnél a tengeren kényszerleszállást kellett végezni, három angol repülőgéppel folytatott légiütközet után. Ennek a repülőgépnek a személyzete gumicsónakon megmenekült. Az est folyamán a német légi erők újabb támadást intéztek a Scapa Flowban lévő angol tengeri egységek ellen és bár a légvédelem hevesen működött, mégis több angol hajót megrongáltak a német repülők. A nyugati arcvonalon három ellenséges repülőgépet megrongáltunk, két német repülőgép nem tért vissza.

A francia hivatalos jelentés szerint nem történt semmi különös esemény.

NÉMET TÁMADÁS SCAPA FLOW ELLEN

Hivatalosan jelentik Londonból, hogy német repülők Scapa Flow ellen kedden az esti szürkületben támadást kíséreltek meg, a tűz- ség azonban a német gépeket visszavonulásra kényszerítette. Egyetlen hajó sem sérült meg, egy bomba a partra esett. Azt hiszik, hogy egy német repülőgépet lelőttek.

Berlini jelentés szerint a légi támadás alkalmával a Scapa-Flow öbölben a német repülők bombái több hajót megrongáltak.

Londoni híradás szerint a Saar-arcvonal fő-

lött kedden délelőtt angol és német repülőgépek között összeütközés folyt le. Ennek során az angolok két német repülőgépet lelőttek és egy angol repülőgép harc képtelenné vált, amelynek vezetője ejtőernyő segítségével földet ért. Az északkeleti angol partok mentén szerdán délelőtt az angol repülők ugyancsak lelőttek egy német repülőgépet. Valószínűleg ezzel függ össze az a berlini jelentés, amely szerint a német repülők szerdán délben

megtámadtak angol kíséretben lévő kereskedelmi hajókat.

ÖSSZEÜLT A LEGFŐBB NÉMET HADITANÁCS

Amszterdamból jelentik: A Telegraf című lap berlini jelentés alapján közli, hogy kedden a birodalmi kancellárián nagyfontosságú tanácskozás volt, amelyen résztvettek a szárazföldi, tengeri és légi haderő parancsnokai. Résztvett a

CAPITOL MA A POLLO

Az óceán lángokban

Érdekes német film, melynek cselekménye két bűvár sorsa felett dönt. A főszerepekben Hans Söhnker, René Deltgen, Winnie Markus

LÁNYOK VESZÉLYBEN

A szezon egyik legérdekesebb francia filmje a mai generáció életéből. A főszerepekben: Micheline Presle, Marcelle Chantal, Jacqueline Delubac

Az ősmagyarok nyomában

Ázsia, a népek bölcsője, még ma is meg nem fejtett nagy rejtélye a tudósoknak. Minden szorgos kutatás ellenére még ma sem tudják megállapítani egyik-másik európai népek ázsiai őshazáját. Nem esoda, hiszen vannak ázsiai népek, amelyek eredetileg nem mostani területükön laknak és még azoknak sem tudják első letelepülési helyüket. Az Európába jött népek elindulása óta pedig nemcsak századok, hanem olykor ezredek teltek el.

Hol tanányztak másfél ezer esztendő előtt a magyarok ősei? Ki tudna erre válaszolni? Régi kínai írók említést tesznek egy ui-gur nevű népről, amely szomszédságukban lakik. Tibeti kolostorok írásai megemlékeznek egy dzsungar nevű népről. Hindu és perzsa történetírók szólnak a szkitákról, akikről feltehető, hogy szittyák és a magyarok őselődjei voltak és valahol a Himalaya hegység lejtőin éltek. Arab krónikások a magyarok eredőjét Előázsia-ba helyezik.

Annyit tudunk, hogy a magyarok, mielőtt Ámos és Árpád vezérlete alatt a Duna és a Tisza vízének vidékére és a Kárpátok alá jöttek, Etelközben táboroztak hosszabb ideig. Etelköz a Pruth és a Szereth folyók között terült el hajdanán. De ez csak átmeneti haza volt. Honnan érkeztek Etelközbe? Milyen utat tettek meg odáig?

Ez a kérdés, amelyen a IV. Béla király korabeli Julián barát óta sokan törték a fejüket és nem találták meg rája a választ. Julián barát példájára sokan indultak el Ázsiába keresni a magyarok régi hazáját és az ott visszamaradt törzsek esetleges mai ivadékeit. Azonban utjuk, fáradozásuk hiábavaló volt.

GAZDAG URFIAK SZEGÉNY SZOLGAJA.

Ez az olthatatlan vágy: megtalálni a hajdani elődök tanyahelyét, amelyen azóta más nemzetek fordultak meg egymás után, időnkint fel-feltámad valamely forró fejben és indulásra készíti a mérhetetlen síkságot és az eget sűrű hegyek irányába. Ez a vágy fűtötte százhusz esztendő előtt Kőrösi Csoma Sándort is. Vagyontalan szülők gyermeke volt. Tanulni is csak úgy tanulhatott, hogy a kollégiumban gazdag urfiak szobáját takarította, ágát vetette, csizmáját tisztította. Ezért kapott ingyen lakást és naponta két kis cipőt. Főtt étel csak akkor jutott neki, ha az általa kiszolgált urfiak hagytak valamicskét a tálban.

Sok munkája mellett is azonban szorgalmasan tanult és szívzorogva hallgatta Hegedüs Sámuel tanár elbeszélését Julián barátról, aki 1240. táján elindult a magyarok régi ázsiai lakhelyének felkérésére és állítólag meg is találta azt, de az Európára zuduló tatárhordák éppen úgy elsöpörték a magyarok ázsiai maradványait, mint ahogyan majdnem teljesen elpusztították az európai magyarok új hazáját. Göttingában, ahová pártfogók segítségével került a hazai kollégium elvégzése után, újból hal-

lott a magyarok ősi lakhelyéről. Eichhorn és Blumenbach nevű tanárai nagyaráztak neki arab és kínai írókról, akik talán nyomára tudnának vezetni az ősmagyaroknak.

Akkor érelődött meg benne a gondolat, hogy elindul megkeresni az ősapák sátrának egykori ázsiai helyét. Tízszázszor mondogatta magában a csodaszarvas regéjét, a csodaszarvasét, amely az őshazából Nyugat felé vezette Hunort és Mogort. Tízszázszor mondogatta magában, hogy megteszi a csodaszarvas utját, de visszafelé való irányban. Ettől kezdve esztendőken keresztül egyebet sem cselekedett, mint készült a nagy-nagy utra.

A KIS KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR A BANATBAN (BÁNSÁGBAN).

Aranya, ezüstje nem volt, hogy kísérőket szerződtessen és mindennemű szükséges felszerelést vásárolhasson. Gondoskodott magának oly poggyászárról, amelyet agyában raktározhatott el. Már Göttingában megtanult arabul és megbarátkozott a kínai nyelv alapelemeivel. Hazajött bércecs hazájába és folytatta az ősmagyarokra vonatkozó buvárkodásait és főleg a nyelvtanulást. Miután gondolta, hogy olyan területeken kell átvándorolnia, amelyeken jelenleg orszok laknak és akiktől esetleg hasznos utbaigazítást kaphat, elhatározta, hogy megtanul egy szláv nyelvet is. Az a tudat vezette, hogyha az ember tudja az egyik nyelvet ebből a csoportból, akkor többé-kevésbé megérti a többi is és az egyiknek ismeretével játszva megtanulhatja azok közül bármelyiket. A szerb nyelvet választotta magának elsajátításra. Gyalog eljött a Banatba (Bánságba) és Timisoara (Temesvár) környékén az egyik szerb

Megkezdődik a tudományos munka

Kalkuttában — ahová 1830-ban jutott — az angol-ázsiai társaság kiadta Tibetben készült két nagy művét. Kőrösi Csoma Sándor tibeti nyelvtana és angol-tibeti szótára ma is még a legkiválóbb szakművek. Az angol misszionáriusok részére tibetire fordította a bibliát, a zsoltárokat, a Miatyánkot. Tudományos munkásságáért nagy díjakat ajánlottak neki és ugyanakkor hazuról is kapott pénzt. Ott-hon ugyanis már küldött értesítései alapján felismerték vállalkozásának nagyméretű tudományos értékét és anyagilag akarták támogatni. Ezt a pénzt azonban a kapott tiszteletdíjakkal együtt visszaküldötte, hazaküldte alapítványokra és szegény diákoknak. Neki — irta — nem kell a pénz, mert kap lakást jószívű hegyilakóknál, vagy jószívű lámáknál, akiknél jut egy kis rizs és gyümölcs is.

Megtanult szankritül és két éven át a Himalaya

Száz év óta bevált

J. Pserhofer pilula

elhájasodás, székrekedés és egyéb emésztési zavarok ellen

Ugyeljen az eredeti csomagolásra!

faluban megtanult szerbül. Már nem lehet megállapítani, hogy melyikben, de az itteni szerb püspöki hivatalban kapott felvilágosítás szerint csakis Szerb-szentmárton, Dinyás, Melence, vagy Ivando lehetett az a község, amelyben Kőrösi Csoma Sándor hónapokig tartózkodott. Egyes életírói tévedésből azt írták, hogy Kőrösi Csoma Sándor annak idején Zág-rábban tanult szlávul, de ez az állítás nem helytálló.

1820. egy koratavaszi napján Kőrösi Csoma Sándor elindult nagy útjára, amelyről nem tért vissza. Hátán kis batyu volt, abban is inkább könyv és feljegyzés volt, semmint ruhanemű és ennivaló. Társul fűzfahusángot vágott magának, hogy az részt a kóbor kutyáktól védje, részint pedig nehéz ösvényeken támasza legyen. Ugyanannak az esztendőnek az őszén már Perzsa fővárosában, Teheránban volt. Ott hetekig pihent és pihenőül megtanulta a perzsa nyelvet. Megismerkedett Willock angol konzullal, aki felvilágosította, hogy számára az angol nyelv tudása is hasznos a Keleten. Gyorsan megtanult hát angolul is. Khoroszan, Bochara, Lahore, Kabul, Kásmir voltak nagyobb állomásai. Ha kellett: örménynek öltözött, ha kellett: hindunak, de ment, csak ment előre. Átvergődött a rettenetes Góbi sivatagon. Elérte Tibetet és hol kunyhókban, hol hegyi zárdákban lakva, megtanulta és tanulmányozta a tibeti nyelvet. Évek során negyven ezer tibeti szót irt össze, megszerkesztette a tibeti nyelvtant és a tibeti-angol szótárt.

szorosában és hágóin tartózkodott, ahol bennszülöttek között élt. Tanulmányozta azok mondait, legendáit, meseit, mert meggyőződése volt, hogy azok is források lehetnek számára. Aztán új irányba indult. Lhassza volt utjának célja, de kerülővel, mert gondolta, hátha újabb nyomokra akad. 1841. tavaszán érkezett Dardzsillingbe, aho legy esztendeig tartózkodott. A hegyoldalon élt rozoga kunyhóban. Buvárkodott és készült utjának folytatására. Megkapta azonban a veszedelmes lázt, amely végzett vele.

Ott piheni örök álmát a dardzsillingi temetőben. Sirja kétezerszáznyolcvan méternyi magasságban van a tenger színe fölött. Örökké élő szelleme bizonyára onnan kémlel, nézdegél, vajjon merről is jöhetett a hajdani csodaszarvas, amely a magyarokat az őshazából más tájakra vezette. Vajjon kit száll majd meg Kőrösi Csoma Sándor szelleme, hogy serkentse a megkezdett ut folytatására? Bárki lesz az és bármikor indul utnak, könnyű dolga lesz, mert az ut irányát Kőrösi Csoma Sándor kijelölte.

Hódolatul irtuk ezt a cikket a nagy magyar ázsiai kutató emlékének. Ma van ugyanis évfordulója annak, hogy Kőrösi Csoma Sándor 1784. április 4-én született és pontosan nyolc nap múlva, április 11-én lesz a mindenkori gyászos évfordulója, hogy 1842-ben meghalt. Egyike azon kutatóknak, a kik eredménytelenségükben is óriási eredményeket értek el.

Kubán Endre.

Tábornagy és csendőr

Gamelin-ről, a francia hadsereg főparancsnokáról olvassuk egy francia lapban a következő történetet: Egyik szemleútján „valahol Franciaországban” megszállt egy kis vidéki szállóban a francia generalissimus. A szállóban annak rendje-módja szerint eléje tettek egy bejelentőlapot, amelyet minden vendégnek ki kell töltenie. Gamelin mosolyogva tett eleget a szabályszerű köteletségnek. A szállótulajdonos azonban visszahozta a bejelentőlapot, mert Gamelin elfelejtette kitölteni azt a rovatot, hogy milyen nemzetiségű. A tábornagy megjegyezte, hogy bizonyára mindenki tudja, hogy ő francia, a szállótulajdonos azonban ragaszkodott hozzá, hogy az előkelő vendég személyesen írja be ezt az adatot is, mert a csendőrség ezt nagyon szigorúan veszi.

No, ha a csendőrség ragaszkodik hozzá, akkor hát legyen! — kiáltott fel Gamelin és a neve alatti rovatba beírta, hogy nemzetiségre nézve francia.

VÁROSI SZÍNHÁZ

Kedden, 1940. április 9-én este 9 órakor

KATHERINE HEEN

a világhírű holland táncművésznő, a Holland Állami Operaház szólótáncosnőjének egyetlen

TÁNCESTJE

A zongoránál HILDA JEREA

Műsoron: Händel, Gluck, Chopin, Strauss, Bortkiewitz, Rachmaninoff, De Falla, stb.

Jegyek 20-140 lei a színházi pénztárnál

Nyolc férfi jelentkezett csak a város területén a közmunka természetbeni elvégzésére

Városunk — miként annak idején megírtuk — bevezette a természetbeni közmunkát. Erre a városnak a közigazgatási törvény ad jogot, amikor kimondja, hogy amennyiben a városoknak és községeknek útmunkálatokra nincsen kellő fedezetük, úgy közmunkát vehetnek igénybe. Városunk annak idején kihirdette, hogy minden huszonnégy és hatvan év közötti férfi köteles évente öt napon keresztül a közmunkákban résztvenni, azonban a természetbeni munkaszolgáltatást meg is válthatja. A közzétett hirdetmény értelmében mindazok, akik a közmunka természetbeni elvégzésére vállalkoznak, kötelesek voltak illetékes telekbíróságunknál március 31-ig jelentkezni.

A jelentkezés határideje lejárt és a város öt kerületében mindössze nyolc férfi akadt, aki bejelentette, hogy a közmunkát természetben végzi el. Ezt a nyolc jelentkezőt májusban és augusztusban öt-öt napra az útmunkálatokat végző kubikusok mellé fogják beosztani. A töb-

Egy ilyen székce is le lehet ülni

de mennyivel jobb, ha párnázva van.

Hasonlóképpen van ez a kávéval is: a Franck-kávépótlóktól izletesebb lesz.

bi huszonnégy és hatvan év közti városi férfi köteles lesz a közmunkát megváltani. A köztisztviselők évi kétszázötven, a többiek pedig évi háromezötven leit kötelesek fizetni. A város pénzügyi osztályának megbízott tisztviselői a közel jövőben házról-házra járva összeírják a lakókat, akik közmunkaszolgáltatmányukat megváltani kötelesek. A kivetésről minden érdekelt férfi névre szóló értesítést kap. A város ezen a címen körülbelül három millió lei bevételre számít.

bármely román megpróbáltatás nem lehet érdektelen Magyarország számára s következésképpen kihatásai lehetnek annak Itáliára is". A balkáni sajtóhangokból megelégedettség olvasható ki, amennyiben Olaszország és Magyarország eltökélt szándéka és határozott akarata a Balkán békéjének és rendjének megóvása. A béke most közös nagy gondja és érdeke nemcsak a Balkánszövetség államainak, hanem a kivülről álló, de mellette élő államoknak is. A török sajtó ismételtén rámutatott a Dunarea (Duna) medence rendjének feltételeire és a kölcsönös türelem és fegyelmesség szükségére, mert minden elhamarkodott lépés lángbaboríthatja Európának ezt a részét is. Ez ellen minden áron küzdeni kell és éppen ezért az olasz-magyar megbeszélések a török politikai körök őszinte elmerését váltották ki.

Francia lapvélemények kitérnek a német-olasz-szovjet együttműködés lehetőségére és megállapítják, hogy a magyar miniszterelnök római megbeszélései ezt a kérdést határozott formában még nem érintették, mert jelenleg az olasz-szovjet viszony korántsem az, ami az olasz-német. Érdekes még a Temps megjegyzése: A magyar semlegesség azonos jellegű az olasz benemavakozással, illetve nem-hadviseléssel.

(k. k.)

A magyar miniszterelnök olaszországi utja a nemzetközi sajtó megvilágításában

Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök olaszországi látogatása és római megbeszélése a különböző külföldi sajtómagyarozatok tükrében kezdettől fogva úgy szerepelt, mint egy újabb baráti megnyilatkozás, melynek a két ország viszonyára és a balkáni helyzetre vonatkozólag nem lehetnek szenzációt keltő, új kihatásai. Maguk a magyarországi lapok, Teleki Pál miniszterelnök visszatérésevel kapcsolatban, csodálkozásuknak adtak kifejezést, hogy e látogatástól némelyek többet vártak, mint amit eredményezett. Tizenhárom éve fűződik egyre szorosabbá a két ország barátsága, — írták a lapok — és ez a barátság feltételezi, sőt megköveteli, hogy időnként a két ország vezetői eszmecsere-re jöjjenek össze és a barátságos találkozó alkalmával ki-ki a saját szempontjainak és érdekeinek megfelelően világítsa meg az adott bel- és külpolitikai helyzetet, különös tekintettel mindig a Dunarea (Duna) medence és Balkán békéjére.

A magyar miniszterelnök kijelentette, hogy az 5 római útjának nem volt semilyen szenzáció jellege. Az lenne a szenzáció, ha a mostani viszonyok között nem folytatott volna megbeszéléseket Rómával. Ő nem tárgyalt a két olasz államférfival, mert a tárgyalások csak meghatározott kérdést ölelnek fel. Találkozásain az olasz államférfiakkal az általános helyzetet vitatták meg. Ezek pedig megbeszélések. A megbeszélések a legbarátságosabb légkörben folytak. Nem új megállapodásokról volt szó, hanem még jobban kimélyítették a tizenhároméves olasz-magyar barátságot.

Ennek megfelelőleg az olasz és magyar sajtó kezdettől fogva igen reálisan és fegyelmegesen ítélte meg a találkozó jelentőségét. Érdekes azonban néhány vonásban összegezni más, közvetve, vagy közvetlenül érdekelt államok sajtóvisszhangjait.

A német hivatalos állásfoglalás azt emeli ki, hogy a magyar miniszterelnök megbeszélései éppen a brenneri találkozó után került a sor. Azután hozzáfűzi, hogy a magyarság ismeri helyzetét a Dunarea (Duna) medencében, de ismeri a tengely barátságát is.

Az angol és francia lapok is igen nagy fontosságot tulajdonítottak a római megbeszéléseknek. A londoni lapok véleményét például kiaszszikus tömörséggel foglalja össze a vaticán lapja, az Osservatore Romano. „A londoni lapok a látogatással kapcsolatosan különösen a német tevékenység és szovjet tájékozódás balkáni vonatkozásaira térnek ki, rámutatva arra, hogy

Eloltották a hét éve tartó copsa-micai (kiskapusi) szondatüzet

Mediasról (Medgyesről) jelentik: Az évek óta tartó kiskapusi szondatüzet váratlanul eloltották. A város és a környék lakossága az eseményt az esti órákban fedezte fel, amikor feltűnt, hogy a már hosszú idő óta megszokott világosság, amelyet a többszámú magasba feltörő lángnyelvek árasztottak, megszűnt. Villámgyorsan terjedt mindenfelé a hír, hogy

a szondatüzet sikerült elfejteni.

A hét éve egyfolytában égő szonda eloltása Popovici Andrei mérnöknek, a Nemzeti Metángáz Társaság aligazgatójának az érdeme. Mint már említettük, a tűz hét évvel ezelőtt keletkezett, amikor 1933 nyarán a copsa-micai (kiskapusi) ötös számú szondánál furási munkálatokat végeztek. A furógép 700 méter mélységig hatolt, ahol gazdag gáztartalom akadtak. Hogy a gáz elvezetéséhez a kellő előkészületeket megtegyék, a szondát elzárták. Az erős nyomás következtében azonban a gáz máshol tört fel, eleinte 700 méternyire az eredeti szondától, később azonban mindössze 60 méternyi távolságban, 30 méter átmérőjű krátert alkotva. A gáz a szondaépítés alkalmával meggyuladt és valószínűnek tartják, hogy ez a kövek összeütközése következtében előállt szikráktól következett be.

A tűz elfojtására irányuló munkálatok évekig eredménytelenek maradtak

és az érdekes látvány a turisták ezreit vonzotta erre a vidékre.

Miután román és külföldi szakértők hiába próbálkoztak a tűz eloltásával, az elmúlt év októberében ezt a feladatot Popovici mérnökre bízta. A kiváló szakember elképzelése az volt, hogy a kráter gáznomását csökkentse és ezáltal hacsak rövid időre is, a gáz kiömlését megszüntesse. Ezt a kis szünetet gondolta alkalmasnak arra, hogy a tüzet véglegesen eloltsa. Ennek megvalósítását, egész sor bonyodalmas munkálat előzte meg. Mindenek előtt a kráter körül a lángnyelvek közvetlen szomszédságában két méter magas földgátat emeltek. A munkások itt azbeszt ruhát viseltek, ezt a földgátat azért készítették, hogy a krátert nagymennyiségű vízzel és iszappal árasztthassák el. A mérnök és munkatársai a közeli folyótól három kilométer hosszú csővezeték segítségével a földnyílás szintjétől számított 50 méter magasságban vízgyűjtő medencét szereltek, a melyből azután négy darab négyszáz milliméter átmérőjű csövön a vizet a kráterhez vezették. Ezáltal negyed óra leforgása alatt 500 vagon vizet zúdíthattak a lyúlásra.

Az első kísérletet az elmúlt év decemberében végezték, amikor kinyitották az eredeti szondát, hogy ezáltal a gáz egy részét ezen keresztül vezessék el. A cél természetesen az volt, hogy így a kráterben a gáznomást csökkentsék. Amikor az ötös számú gázkút és a kráter közötti összeköttetést teljesen helyreállították, az időközben elzárt szondát háromszor egymás után, januárban, februárban és márciusban rövid időre ismét kinyitották.

Az utolsó kísérlet, illetve a tűznek tényleges eloltása a következőképpen történt: Amikor a kráter vízzel és iszappal való elárasztását megkezdték, ugyanakkor az ötös számú szondát kinyitották. A gázkút megnyitásával a földnyílásban lévő gáz nagyrésze ezen az úton igyekezett a szabadba kijutni és így a kráterben a gáznomás csökkent. Közben a nyílásban az iszapréteg rendkívül vastaggyá vált, úgy, hogy a már amugyis lecsökkent gáz azon nem tudott keresztülhatolni. Egy idő múlva a képződött iszapréteg fölött a gáz jelenlétét annyira lecsökkent, hogy nem volt képes a tüzet tovább táplálni és így a hatalmas lángnyelvek kialudtak.

Lázasan folynak az előkészületek a bucarestii magyar népművészeti és háziipari kiállításra

Mint a közönség a lapokból már értesült, a Magyar Népközösség bucarestii tagozatának női alosztálya május 9—13. napjain nagyszabású népművészeti és háziipari kiállítást rendez. Az előkészületi munkálatok napról-napra gyorsabb ütemben haladnak előre és az érdeklődés országsgazerte mindinkább fokozódik. Ardeal (Erdély) minden részéből egymásután jönnek a részvételi ajánlatok és megkeresések, miáltal a kiállítás változatos és értékes anyagának összehordása máris biztosítva van. A rendezőbizott-

ság azonban azt akarja, hogy a romániai magyar népművészet és háziipar egyetlen jelentős terméke se maradjon ki. Ezért megegyeztetten felhívja mindazokat, akik kiállítani óhajtának, hogy ebbeli szándékukat a kiállítandó tárgyak pontos körülírásával legkésőbbben április 15-ig közöljék Csiba Lajos, Bucaresti, III. Str. Ar. meneaşca 17. cmre. A rendezőség köszönettel fogad olyan tárgyakat is, amelyek nem eladók, hanem csak a kiállítás szépségét emelik.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

V8-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

SUBÁBA...

Subába bujt a nyárfa,
fölvette ködszubáját,
magánosan, pipálva,
sötétben, őrzi nyáját,

a lomha szénaboglyát,
a lenge szalmaszálat,
a borzongó barázdát,
az összebuvó táját.

PAKOZDY FERENC.

— Nagy robbanás egy angol lőszergyárban. Londonból jelentik: Tegnap este Skócia egyik lőszergyárában hatalmas robbanás keletkezett, majd tűzvész támadt. A robbanás következtében a környék valamennyi ablaka és kirakata is betört. A szerencsétlenségnek három halottja és 15 sebesültje van. Az elpusztult gyárat katonaság őrzi. A vizsgálat folyik. (Rador.)

— Leégett egy olasz kendergyár. Milánóból jelentik: Posellában, Rivogo közelében egy kenderfeldogozó gyárban tűzvész keletkezett, amely az üzemet csaknem elpusztította. Az eddigi becslések szerint a kár mintegy 2 millió lirára rug. (Rador.)

— Japán nagymennyiségű kőolajat vásárol Mexikótól. Newyorkból jelentik: Most írták alá Mexikó és Japán között az első petróleumszállítási szerződést. A Newyork Times azt írja, hogy Mexikó a folyó évben kétfélmillió 402 ezen hordó kőolajat szállít Japánba. (Rador)

— Próbaválasztás Roosevelt népszerűségének eldöntésére. Milwaukeeból jelentik: A demokráta párt Wisconsinban lezajlott választását azért rendezték meg, hogy tájékozódjanak az amerikai közvélemény magatartásáról arra az esetre, ha Roosevelt harmadszor is jelöltetné magát. Roosevelt 59236 szavazatot ért el, Garner 25719 szavazatával szemben. (Rador)

— A protestáns lelkészek államsegélye. Megírtuk, hogy a kormány egységesítette a magyar protestáns egyházak lelkészeinek államsegélyét a magyar katolikus egyház lelkészeinek kongruájával. Ez a rendezés még februárban megtörtént és a pénzügyminisztérium most megküldötte a különbözetéről szóló kiutalást a cluji (kolozsvári) unitárius egyháznak. A cluji (kolozsvári) unitárius és református egyházak már fel is vették a kiutalt államsegély-különbözetet. Az emelés 67-68 százalékos, vagyis ez annyit jelent, hogy egy falusi unitárius lelkész, aki eddig havi 1300 lei államsegélyt kapott, ezen túl havi 3000 lei kongruát élvezhet. A felemelt államsegélyt egyelőre csupán a költségvetési év utolsó három hónapjára: januárra, februárra és márciusra utalták ki, de az érdekelt egyházak határozott ígéretet kaptak a kormánytól, hogy az emelést az új költségvetésbe is felveszik és folyósítják. Varga Béla dr. unitárius püspök ebben az ügyben Bucurestibe utazott és az illetékes minisztériumban közben fog járni annak érdekében, hogy az unitárius egyház lelkészei az új költségvetési évben is a felemelt államsegélyt kapják. Az unitárius főpásztor ezenkívül különböző iskolaügyekben jár el Bucurestiben.

(—) Lovak ellenőrzése. A városi állatorvosi hivatal közli az érdekelt tulajdonosokkal, hogy a szokásos löellenőrzést ebben az esztendőben április 8 és 11 között tartják meg. A Mehalában április 8-án, a Gyárvárosban április 9-én, az Erzsébetvárosban április 10-én és a Józsefvárosban április 11-én lesz a löellenőrzés mindenkor reggel hét és kilenc óra között az illető kerületi telekbírószágon. Azokat a lótulajdonosokat, akik lovaikat az előírt időben nem vezetik elő, ötezer lejig terjedő büntetéssel sújtják.

(—) Gyűjtőívek beszolgáltatása. A Magyar Népközlönyöségi tanács tagozata kéri azokat, akik a leégett Vorniceni (Józseffalva) számára gyűjtőíveket kaptak, hogy azokat haladéktalanul szolgáltatassák be a Magyar Házban levő népközlönyöségi irodában, Timisoara, Bulev. Regina Maria 8.

(—) Bezárultak a városi népkönyvtárak. A város a téli hónapokon keresztül december elsejétől március 31-ig két népkönyvtárat tartott fenn. Az egyik a Gyárvárosban működött Montia Augustin, a másik pedig a Józsefvárosban Trandafir Virgil telekbírók vezetése alatt. A négy hónapon keresztül a gyárvárosi népkönyvtár naponta háromszázötven, a józsefvárosi pedig napi kétszázötven adag ebédet szolgáltatott ki ingyenesen.

(—) A Luceafarul folyóirat új korszaka. A Luceafarul folyóiratot, amely hat év óta jelenik meg, átvette az Astra közművelődési egyesület banati (bánsági) tagozata és a szerkesztést egy bizottságra ruházta. A bizottság elnöke Cosma Aurel dr., az ismert publicista és szépirodász, tagjai pedig Topliceanu Traian, Belu Pavel, Volbura Poiana Nasturas, Bugarin Grigore, Ardeleanu Vichente, Ursu Nicolae dr. és Sfetcu Petru. A bizottság szerkesztésében most jelent meg a Luceafarul százötvenedik oldalas első száma. Ebbe a yaskos és szép külsejű számba nemcsak a szerkesztőbizottság minden tagja írt, hanem gazdagította azt a Banat (Bánság) és városunk minden számottevő román írója. Ezzel a számmal megkezdődött a Luceafarul új korszaka.

(—) Cirtiu tenorista hangversenye. Cirtiu Adrian tenorista, a bucarestii opera és a bécsi rádióegyüttes volt tagja, április 13-án este kilenc órakor a városi színházban hangversenyt rendez. A kiváló énekes Bredicesanu, Toselli, Rimsky-Korsakov, Filaret Barbu, Lehár, Friml, Strauss, Bizet, Mozart, Dragoi, Montia, Flotow, Schubert, Puccini, Massenet, Fernic, Manziati és Verdi szerzeményeit adja elő. A hangverseny védnökségét Baran Coriolan dr. főpolgármester vállalta el.

(—) A Magyar Leányegylet jótékony matinéja. A Magyar Leányegylet vasárnap, április 7-én, délelőtt 11 órakor a Magyar Ház nagytermében műsoros matiné rendez. A királyhimnusz után Várossy Margit megnyitót mond, Pálffy Lili hegedűn eljátssza Hubay Jenő Csárdajelenetét Szakmáry Ilonka zongorakísérete mellett, Várady-Szakmáry Erzsébet elszavalja Petőfi Anyám tyúkja című költeményét, Takács Pipi és Kristóf Márta bemutatják Erkel Ferenc táncjátékát Szender Klári zongorajátékára, Kassay Kató Szakmáry Ilonka zongorakísérete mellett népdalokat énekel. Beléptidő nincs, azonban jótékony célra szánt adományokat köszönettel elfogad az egyesület vezetősége.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Csütörtökön, április 4-én a következő gyógyszerházak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Reg. Ferdinand úton levő Salva-tor gyógyszerház.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszerház és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszerház.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerház.

Józsefvárosban a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerház.

Mehalában a Corvin gyógyszerház és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Békebeli hírek a háborús Londonból

Londonból írják: Somerset egyik farmjában most ünnepelte harmincötödik házassági évfordulóját Bert Fisher gazdálkodó. Tizenkilenc gyermeke vett részt az ünnepségen. Megjelent egy londoni újságíró is az összejövetele és megkérdezte a boldog apát, tudja-e kívülről a gyermekei nevét.

— Fejből elsorolni nem tudom valamennyit, — mondotta Mr. Fisher — de beírtam őket a bibliába, abban a sorrendben, ahogy születtek.

Legidősebb gyermekük, Viktor, 33 éves, a legfiatalabb, Ruth, 7 esztendő.

Nyolcvankétéves korában meghalt William Barrell közezmunkás. 1894. óta állandóan az országutakon tartózkodott és a legutóbbi esztendőben tett véleménye szerint ennek köszönhetően kitűnő egészségét. Heti 33 shilling jövedelme volt és ebből a szerény javadalmazásból annyi tett félre, hogy bankszámlán 2500 font maradt utána. Agglegény volt és pompásan értett ahhoz, hogyan kell takarékosan élni. Hetenként 4 shillinget fizetett lakásáért és 2 és fél shillingből kosztolt. A háborúban megakartott pénzének egy részét hadikötvényekbe fektette. Munkahelyén arról volt nevezetes, hogy negyven év alatt soha egy percet sem késett.

Peckhamban négy biciklista betörte egy hentesüzlet kirakatát és kiemelt egy-egy sonkát. Az egyiket elfogták, de nem lehetett ellene eljárást indítani, mert a hentesmester a rendőrségi tárgyaláson váratlanul a következőket mondotta:

— Kijelentem, hogy jószántamból magam adtam a sonkámat az utasoknak. Bizonyára szegény emberek, nem volt pénzüik husvéti sonkára.

A rendőrségtisztviselő erősen rászólt a hentesmesterre:

— Mit képzelsz maga, husvétkor szabad sonkát lopni?

— Lopni nem szabad, — hangzott a válasz. — de ajándékozni igen.

A rendőrség bűncselekmény hiányában az ügyet ad acta tette.

A hanworthi Rex mozgóban az elmúlt napokban éjszaka betörtök. A rablók villanyra berendezett fűrőgéppel akarták megnyitni a pénzszekrényt, közben azonban rövidzárlatot okoztak és a mozi lángokba borult. Az egyik rablót az irodában levő telefonon felhívta a tűzoltókat és arra kérte őket, vonuljanak ki azonnal a tűzhöz.

— Ki beszél? — kérdezte az inspekciónak a tűzoltó.

— Itt egy betörő beszél, de ne töltsük most ezzel az időt, hanem azonnal jöjjenek ki.

A tűzoltók néhány perc múlva megjelentek és eloltották a tüzet. A betörők persze közben megléptek.

Dionne-nak hívják azt a híres tyukot, amely husvét hetében zsúri előtt tíz tojással örvendeztette meg a gazdáját. Öt nap alatt végezte el ezt a rekordteljesítményt olyanképpen, hogy az utolsó napon, nagypénteken, három tojást tojt. Az ünnepelt nyolc hónapos és Mr. W. Mead tulajdona, Chelmsford mellett lakik egy farmon és már több „tojóversenyt” nyert meg Angliában.

(—) Karádi Katalin eredeti szerelmes levele a Színházi Magazin új számában. Edelsheim Gyulai Ili grófnő, ifj. Horthy István menyasszonya, a kitűnő amatőrfényképész olaszországi útjáról gyönyörű fényképsorozattal tért vissza. Ezekből a képekből közöl érdekes riportot a Színházi Magazin, amelynek e heti érdekességei Innocent Ernő cikke a Salome operaházi felújítása, helyszíni tudósítás az auteuili lóversenyről. Kitűnő divatrovat, a Mandragora színdarab befejező része, a gyermeklapban Sicc úrfi kalandjai. Kotta-, kézimunka-, rádió- és regénymelléklettel együtt ára 16 lei.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Fazekas Katalin, Jenei Petru, Kreiner Vilmos Helmut, Craciun Sidonia.

Mozi

MŰSOR

Csütörtök, április 4.

APOLLÓ: Lányok veszélyben (francia film)

CAPITOL: Óceán lángokban (német film.)

CORSO: Haláldzsungel (angol film).

— Kivégezték két lengyel alattvalót. Pozenből jelentik: Az itteni rendkívüli bíróság szerdán gyilkosság miatt halálra ítélte Adamszky Ádámot és Hartman Jacket, lengyel alattvalókat, akik meggyilkolták Block Livia német alattvalót.

— Angol—jugoszláv gazdasági tanácskozás. Londonból jelentik, hogy Halifax angol külügyminiszter kihallgatáson fogadta Ivo Belint, a jugoszláv külkereskedelmi kamara elnökét Subotics londoni jugoszláv követ társaságában. A megbeszélés a jelenlegi angol—jugoszláv gazdasági megállapodás tágabb körű gazdasági egyezményre való átalakítása érdekében folytat. A közeljövőben gazdasági küldöttség érkezését várják Belgrádból Londonba.

— Meghalt a belga jegybank igazgatója. Brüsszélből jelentik: Mathieu, a belga nemzeti bank igazgatója, az elmúlt éjszaka műtét után meghalt. (Rador)

— Magyar kitüntetését kapott egy jugoszláv miniszter. Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf miniszterelnök délben kihallgatáson fogadta Cubrilovics és Constantinovics jugoszláv minisztereket. Cubrilovics földművelésügyi miniszter délután kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzónál, aki a legmagasabb magyar kitüntetését, a magyar érdemrend első osztályát nyújtotta át a vendégnek.

— BELGRÁD KÜLVÁROSÁT ELÖNTÖTTE A KIARADT DUNA. Blegrádból jelentik: A jugoszlávial árvíz tegnap még sulyosabbra fordult. A Duna ugyanis ismét emelkedett 10 centimétert és ennek következtében a víz Zimonynál kilépett és Belgrád külső kerületét is előntötte. Itt az uccákon csónakokkal bonyolítják le a forgalmat, Ujvidéknél az Adamovics telepet öntötte el a víz és eddig is több, mint 30 ház omlott össze.

— Románia rizst vásárol Bulgáriától. Bucurestiből jelentik: A nemzeti szövetkezeti intézet szerződést kötött a bolgár fogyasztási szövetkezetek központjával 500 ezer kilogram rizs vásárlására.

— Kétszáz ház leégett. Sloboziáról jelentik: Borzalmas tűzvész pusztított a közeli Suditi községben, ahol rövid néhány óra leforgása alatt közel kétszáz ház, a hozzátartozó gazdasági épületekkel együtt megsemmisült. A katasztrófa Ciocoiu Aron gazdálkodó házában kezdődött, ahol az udvaron felhalmozott szalma meggyulladt. A község fölött éppen heves szélvihar dúlt, amely a zsarátnokokat egyik házról a másikra vitte. Röviddel később már egész házsorok égtek és alig telt el félóra, mialatt mintegy kétszáz épületben keletkezett tűz. Közben segítségül hívták a szomszédos községek és Slobozia tűzorségét, a melyek azután tizenkét órai megfeszített munka után megakadályozták a veszedelem továbbterjedését és a lángnyelveket elfojtották. Mint ekkor megállapítást nyert, 162 gazdaság teljesen elpusztult és egy négyéves fiúcska halálát lelta. Az anyagi kárt 15 millió leire becsülik. — Használó, de kisebb arányú tűz volt ugyanennek a megyének Bucu nevű községében is, ahol 17 lakóház égett le. A kár itt is több millió lei.

(—) Halálos ütést mért a sötétben a szomszédjára. Rosu Ioan igrisi gazda egyik este a sötétben háza udvarán találta Jiva Ioan nevű szomszédját. Nem ismerte fel a feléje közeledő embert és botjával leütötte. Jiva életveszélyes sérüléseket szenvedett és mivel a támadó Rosu nem engedte meg, hogy a vérében heverő embert orvoshoz szállítsák, a szerencsétlen Jiva Ioan elvérzett és még az udvaron meghalt. A timisoarai (temesvári) büntető tábla halált okozó súlyos testi sértés miatt Rosu Ioant öt évi fegyházra ítélte és 30.000 lei kártérítés megfizetésére kötelezte.

(—) Orvosi hír. Dr. Packy Emil bőr-, nemi- és kozmetikai betegek számára rendeléseit megkezdte. IV., Bulev. Carol 22. alatt, naponta 11—1 és 4—7-ig. Telefon: 44—60. (A Vörös Kereszt gyógytárral szemben).

(—) Ajándék a Littecki-Kraus kiállítás látogatóinak. A Kultúrpalotában rendezett képműkiállítás, amelyen Littecki és Kraus Ilonka tizenkét éves munkásságuk eredményét mutatják be, április nyolcadikáig marad nyitva. Tizenöt timisoarai vonatkozású képhez azok juthatnak hozzá ingyen, akik megvásárolják a katalógust. Minden katalógusnak száma van és nyolcadikán este a katalógus vásárlói között tizenöt képet sorsolnak ki.

(—) Halálozások. Bogatian Gheorghe negyvenkét éves vasúti tisztviselő, Klein Katalin hét hónapos, Brasovan Iosif huszonkilenc éves, özvegy Fekete Juliánna született Dezső nyolcvanhárom éves,

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

Törvénnyel egy évre meghosszabbították a lakbérleti szerződések érvényességét

Bucurestiből jelentik: A képviselőház szerdai ülésén Portocale Radu miniszter javaslatára megszavazták a lakbérleti szerződések érvényességének meghosszabbítására vonatkozó törvénytervezetet, amely kimondja, hogy a bérlők és albérlők javára meghosszabbítják, úgy a városi, mint a falusi ingatlanok bérbeadására vonatkozó és 1940. április 23-án, vagy később lejáró bérleti szerződéseket. Ezeknek a szerződéseknek a meghosszabbítása egy évi időtartamra, vagyis

1941. április 23-ig szól. Ugyancsak egy évre hosszabbítják meg az államnak, tartományoknak, megyének és községnek bérbeadott ingatlanok bérleti szerződését, függetlenül attól, hogy a bérlő az épületet milyen célra használja. 1940. október 26-ig hosszabbítják meg azoknak a köztisztviselőknek és állami nyugdíjasoknak a lakbérleti szerződését, akiknek havi bruttó fizetése, illetve járandósága nem haladja meg a tízezer leit.

(—) Új aradi erdészeti igazgató. Moga Ioan erdőmérnököt, aki mint erdészeti felügyelő tíz esztendőn keresztül működött Lugojon, Aradra erdészeti igazgatónak nevezték ki. Az új aradi erdészeti igazgató, aki kiváló szakember, legközelebb elfoglalja állását.

Betegsegélyző penztári lista de plata (fizetési jegyzék)

legjobb mintája kapható

Moravetz cégnél

Agyonlőtte szerelmesét, majd önmagával végzett

Borzalmas szerelmi dráma Oradean (Nagyváradon)

Hétfőn este véres szerelmi dráma történt Oradea (Nagyvárad) egyik bérházában, az Alexandri ucca 32. szám alatti palota egyszobás pincelakásában, ahol Kalmár Sándorné élt 19 éves leányával, Varga Böskével. Kalmárné első házasságából származott a feltűnő szépségű varróleány, akinek néhány hónapja Fazekas György kőműves udvarolt. A 31 éves férfi eleinte elhallgatta, hogy nő és ezt csupán az elmúlt hetekben vallotta be, amikor behívták katonai szolgálatra. Később, amikor leszerelt, ismét udvarolni kezdett a leánynak, annak édesanyja azonban felszólította, addig ne járjon hozzájuk, amíg törvényesen el nem válik a tőle különváltan élő feleségétől. Fazekas azonban nem akart belenyugodni, hogy a válóper befejezéséig ne láthassa szerelmesét és tovább is eljárógatott a kis pincelakásba. Erre aztán a leány anyja a legszigorubbant kitiltotta a házból a férfit. Fazekas hétfőn este valószínűleg megleste, hogy Kalmárné eltávozott otthonról és ekkor ismét beállított szerelméhez. A fiatalok között szóváltás keletkezett, majd a szomszéd helyiségben tartózkodó varróleányok két lövést hallottak és amikor behatoltak a szobába,

Varga Böske és Fazekas György vérző sebekkel feküdtek egymás mellett a földön.

Az egyik már halott volt, a másikban még volt ugyan élet, de amikor a mentők és a rendőrség megérkeztek, kiszenvedett. A gyilkos és öngyilkos férfi zsebében bucsuleveleket találtak, az ügyészhez címzett levelében kérte, hogy ne boncolják fel holttestüket, Kalmárnétól bocsánatot kért tettéért, — de mint írja, másképp nem tehetett,

ellenézték, hogy a földön egymáséi legyenek, együtt mennek tehát a halálba.

Levelet írt Fazekas az édesanyjának és testvéreinek is és ebben is hangoztatja, hogy nem volt más választása. Az ügyésznek vérvizsgálatról szóló irást is talált a gyilkos férfi zsebében és ebből megállapították, hogy nem szenvedett betegségben. Az ügyésznek egyébként eltekintett a boncolástól és megadta a temetési engedélyt. A szerencsétlen végű leány családja nem engedte meg, hogy gyermeküket együtt temessék el a gyilkossal. A vizsgálat során kiderült, hogy Fazekas egyik ismerősétől lopja a revolvert.

— Csökkent a munkanélküliek száma a cseh protektorátus területén. Prágából jelentik: A cseh-morva védnökség sajtószolgálatának főnöke a lapok képviselői előtt hosszasan nyilatkozott a külföldön elterjedt hírekről és kijelentette, hogy a védnökség területén a gazdasági élet a normális mederben halad, sőt az utóbbi időben a fellendülés útján van. A védnökségi területek átvétele alkalmával 1.600.000 volt a foglalkozást izzók száma, míg a bejelentett munkanélkülieké 92.000. Most pedig a dolgozó munkások száma 1.900.000 és a bejelentett munkanélküliek száma 18.000-re apadt.

— Gyűjtés indult Magyarországon az árvízkárosultak segélyezésére. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerda délelőtti ülésén Szinnyey Merse Jenő elnök megemlékezett arról a csapásról, amely Magyarországot érte az árvízzel. Közölte, hogy Horthy Miklós kormányzó az árvízújtotta vidékek felett végzett repülőútja után gyűjtés érdekében felhívást intézett a magyar közönséghez. Végül indítványozta, hogy a képviselőház is járuljon hozzá a gyűjtéshez.

(—) Vízből kifogott holttest. Tegnap kora délután a Capitol-mozi közelében kifogták egy körülbelül huszonnégy éves fiatalember holttestét. A hulla két-három hónapig lehetett a vízben. Ruhája zsebeiben semmiféle igazolást nem találtak. Az ismeretlen halott fiatalember katonaruha van és ennek következtében a katonai hatóságok megindították a vizsgálatot kilétének megállapítása iránt.

(—) Parasztmalmok tulajdonosainak figyelmébe. A pénzügyigazgatóság felhívja a hengeres parasztmalmok tulajdonosait, hogy április 10-ig terjesszenek be az egyenes adók osztályához kimutatót és pedig, vagy közvetlenül, vagy pedig a kismalmok szindikátusa útján. A kimutatásnak a következő adatokat kell tartalmaznia: huszonnégy órai munkateljesítő képesség, mennyi volt a termelés az utolsó három évben, hány napot dolgoztak az elmúlt három évben, az évi munkanapok átlaga, hány egyszerű és kettős hengere van a malomnak és milyen hosszúak a hengerek egyenkint és együttvéve. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell azt a kilejtenést is, hogy a malomtulajdonos az 1940—1941 költségvetési évre a hengerek méterenként 4000 leies illetékének megfizetésére kötelezi magát.

(—) A kirakatok árúit el kell látni ármegjelöléssel. A timisi Kereskedelmi Testület Szövetsége felhívja az összes kereskedők és vállalatok figyelmébe a nemzetgazdasági minisztérium legutóbbi rendeletére, mely szerint a kirakatokba helyezett összes árukat az eladási árak címkeivel kell megjelölni.

(—) A Déli Hírlap szegényalapja javára N. N. olvasónk száz leit adományozott. A felebarát adományért köszönetet mondunk és további adományokat is nyilvánosan nyugtázunk. A nyomor változatlanul nagy a szegény emberek között és állandóan akadnak az élet elesettjei közül olyanok, akik támogatásért fordulnak a szerkesztőséghez. Elismerés illeti olvasóinkat, akik lehetővé teszik, hogy ezeket a szerencsétlen embereket segíthetjük.

(—) Kovács István a Viribus Unitis asztaltársaság új elnöke. A Viribus Unitis jótékony célú asztaltársaság most tartotta évi közgyűlését. A közgyűlés megemlékezett elhunyt elnökének, Steiner Károlynak nagy emberbaráti munkásságáról és emléket jegyzőkönyvbe iktatta. Metzger Márton dr. józsefvárosi prépostplébánost és Szenetra József fényképészt az asztaltársaság dísztagjaivá választották. A megejtett tisztújítás során Kovács István kocsizvárost a Viribus Unitis elnökévé választották.

Kétszáz év előtt külön várost akartak építeni a spanyol menekültek részére a török hódoltság alól felszabadult területen

Új-Barcelóna. Ez egy meg nem született spanyol városnak a neve. Ezt a várost Nagybecskerek közelében tervezték és már minden előkészületet megtettek a felépítésére, de aztán az egész hirtelen abbamaradt.

Ennek a létre nem jött spanyol városnak a történetét írjuk meg az alábbiakban:

VI. Károly osztrák császár, aki mint magyar király csak III. Károly volt, az 1732-ben megindult háború következtében elvesztette spanyol birtokait. A hozzája hű maradt spanyol tisztviselők és katonák elhagyták régi hazájukat és Bécsbe költöztek. Ezek leginkább Katalóniából, Barcelóna és Biscaya környékéről származtak. A császár-király kedves spanyoljainak ragaszkodását nem hagyta jutalmazatlanul. Fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott róluk, hivatalokat osztott ki közöttük, sokaknak pedig tisztas nyugdíjjal gondtalan megélhetést biztosított.

Ennek híre eljutott Spanyolország ama részeibe, amelyek azelőtt Károly birtokában voltak a felesége révén. A híre azután olyanok is, akik sohasem voltak Károly katonái, vagy hivatalnokai, sereggestül indultak meg Bécs felé, ahol azt adták elő, hogy hazájukban üldözik őket, mert a háborúvesztés Károly pártján állanak. A császár-királyt nagyon meghatotta ezek szeretete és gondjaiba fogadta őket.

1735 elején már annyi spanyol volt Bécsben, hogy annak szinte elveszett német jellege. A bécsi népnek is szemet szűrt, hogy olyan sok spanyol léhűtő él közöttük ingyenkenyeren, nekik pedig keservesen kell megdolgozni a mindennapi falatért. A kormány előterjesztésére azután Károly császár-király elhatározta, hogy a spanyolokat Bécsből a Banatba (Bánságba) telepíti.

A spanyolok első szállítmánya több hajóval 1735 decemberében megérkezett az Aldunára, ahonnan az érkezetteket Timisoarara (Temesvárra), Mercyoarara (Mercyfalvára) és a pancsovai kerület több községébe telepítették. Kilen hajóból állott a második szállítmány, amely 1735 áprilisában érkezett. Akkor már nemcsak volt katonák és egykori hivatalnokok, hanem spanyol iparosok is jöttek. Ezek lakóhelyüül Versec városát jelölték ki. Az utolsó szállítmány 1736 július közepén futott be. Az akkor érkezett spanyol családokat a banati (bánsági) tartományi kormány a becskeréki, pancsovai, lugoji (lugosi), lipovai (lippai), caransebisi (karansebesi), verseci és úpalánkai kerületek között osztotta szét. A kerületek tisztartói utasítást kaptak a jövővények elhelyezésére.

A banati (bánsági) helytartóság irattárában megvan pontos névjegyzéke az összes érkezett spanyoloknak. Az előkelőbbek voltak közöttük a következők: Don Francesco de Paltares, Don Caetano de Veneda, Don Pietro Sanz Izabell, Don Michaelo de Balenchana, Don Pietro de Rivero, Don Giacomo de Casanitana, Don Juan Sanz Finente, Don Francesco de Figuiron, Don Emmanuel de Castro-Corneta, Don Francesco Paez Jeste Cruz, Don Marina Conzales de Plejeman, Don Pietro Segoor y Videle. Mint látható: csupa Don és majdnem mindegyikkel megjött a Donna, sőt néhány gyermek is. A közrendű spanyolok száma a Banatban (Bánságban) néhány ezerre rugott. Papjaik is voltak, mert a katolikus spanyolok még az emigrációba is magukkal hozták lelkük gondozóit. Ezek között első helyen Brihibuega Alfonso, aki Versecen működött és az általa kiadott iratokban a spanyolok méltatlan lelkipásztorának nevezi magát és egyébként trinitárius szerzetes volt. Helyettese Cuttié-Saizedo Antonio volt. A pénészes iratok említik még Munoz José mercyoarai (mercyfalvai), Vall de Oriola Francesco és Jaymé Villatersana timisoarai (temesvári), valamint José Oreál becskeréki spanyol papokat.

A banati (bánsági) spanyolok Bécsbe az udvarhoz küldött felterjesztéseikben sűrűn panaszkodtak:

— Úgy szétszórtak minket, mint a pelyvát. Idegenek között élünk, kik nem értik nyelvünket és kiknek beszédét nem értjük. Kegyeskediek a felséges császár-király elrendelni, hogy minket egy helyre tömörítsenek, hogy akik itt spanyolok vagyunk, együtt éljünk és erős telepünk utódainkban fennmaradhasson.

Károly jószíve hajlott a kérés teljesítésére és ilyenmő értesítés ment Timisoarara (Temesvárra): Hamilton gróf, a banati (bánsági) közigazgatás elnöke, utasítást kapott, hogy tegyen ez irányban előterjesztést. Deschan József banati (bánsági) tartományi tanácsos Hamilton gróf megbízásából Bécsbe utazott, hogy ott a kormánykörökkel tanácskozzék a banati (bánsági) egységes spanyol telep létesítése ügyében. A Bécsben kapott útmutatásokkal és felvilágosításokkal Deschan visszatért Timisoarara (Temesvárra). A banati (bánsági) helytartóságon nagy tanácskozások indultak meg és végül elhatározták, hogy a spanyolok részére megbízóival együtt az adminisztráció főtisztviselői Nagybecskerekre mentek és ott a Begán át vezető hídon túl kiszemelték a megfelelő területet az új város megépítésére. Kayser mérnökkari százados megcsinálta az új város tervét, Hagen főszámvevő pedig terjedelmes jelentést és javaslatot szerkesztett. Mindezeket saját aláírásával ellátva, Hamilton gróf felterjesztette Bécsbe.

A bürokratizmus nem dolgozott valami gyorsan és így történt, hogy a tervet csak 1737 február végén hagyták jóvá Bécsben. A jóváhagyott terv azzal a meghagyással érkezett vissza Timisoarara (Temesvárra), hogy Új-Barcelóna megépítéséhez minél előbb fogjanak hozzá. A tartományi vezetőség részéről Neffzern tanácsos megbízást kapott, alakítson spanyolokból és tartományi tisztviselőkből vegyes bizottságot, amely a spanyol családok részére a Kayser mérnökkari százados által megrajzolt tervben feltüntetett házhelyeket kiosztja. A bécsi parancs az volt, hogy a házakat a kincstár költségén kell megépíteni és a spanyol családoknak földet és gazdasági berendezést is kell adni. A földekhez rétek, kertek és szőlőterületek is jártak.

A házak építéséhez igen sok téglát és épületfát hoztak hajókon Ausztriából. A lakatos munkát verseci iparosok vállalták, akik erre külön engedélyt kaptak, mivel Nagybecskereken rendes lakatosműhely akkoriban nem létezett. Új-Barcelóna alapkövetését 1737 szeptemberére tervezték olyképpen, hogy a házak még a tél előtt tető alá kerüljenek. Az építési munkákra szerződtek egy csomó kőművest és ácsot és gondoskodás történt arról is, hogy ezek élelmi-szükségletét részben Timisoararól (Temesvárról) szállítsák Nagybecskerekre. Ugyanakkor Nagybecskerek jogot kapott heliplac tartására, hogy az építőmunkások ott megvehessék élelmiszereiket.

Mikor már minden előkészületet megtettek az új város építésére, akkor Bécsből egyszerre lefújták az építést. Az történt ugyanis, hogy közben a spanyolok, akik nem bírták az akkori banati (bánsági) rossz éghajlatot, úgy kezdtek hullani, akár a legyek. A másfél százados török hódoltság idején a Banat (Bánság) parlagon heverő és elvadult vidékeinek nagy része mocsárrá változott és a meleg hazájukból idecsöppent spanyolok nem bírták ellentánni a mocsárláznak. Sokan, akik látták néptársaik pusztulását, tömegesen költöztek Pestre és Budára és annyira siettek erről, hogy a legtöbben csak utólag kértek erre engedélyt. Amikor a városépítéshez hozza kellett volna fenni, akkor a bánsági spanyolok száma már a felére apadt és ezért elejtették Új-Barcelóna életrehívásának tervét.

1738 tavaszán több spanyol raj indult el a Banatból (Bánságból) Budára és Pestre. Már csak nagyon kevesen maradtak itt, de az 1738-ban kitört és három éven át dühöngött pestisnek és egyéb betegségeknek ezek is áldozatul estek. Egy csomó árva gyermek maradt utánuk. Ezeket Brihibuega Alfonso lelkész összerendezte és felvitte Budára, ahol gyermektelen spanyol családoknál helyezte el őket.

Ezzel megszűnt a banati (bánsági) spanyol település. Az aklákat lezárták. Hagen Neomuk János főszámvevő a spanyolok végleges távozásáról felvett jegyzőkönyvben megjegyzi:

— Semmit nem veszítettünk velük. Nem munkás, nem rendszerető, csak afféle ingvenlős, követelőző és kötekedő népség. Amíg itt voltak, csak tömörtelen bajt okoztak.

Igy mondják el megsárgult, mezfakult régi iratok a meg nem született Új-Barcelóna banati (bánsági) spanyol város történetét.

Felgyűlési András

Színház

Szökik az asszony

a gyárvárosi színházban ma este

A gyárvárosi magyar színtársulat ma, csütörtökön este a Szökik az asszony operettét játssza immár harmadszor, rendes helyekkel, a szombati bemutató kitűnő szereposztásában. Holnap, pénteken a Lehullott a rezgő nyárfa operett előkészületei miatt nincsen előadás. Szombaton este lesz az Erdélyi-féle Lehullott a rezgő nyárfa című nagysikerű operett bemutató előadása. Vasárnap este Tóth Ede népszínműve, a Falu rossza kerül felújításra, Dálnoky István rendezésében. A főszerepek ezúttal is a legjobb kezekben vannak. A vasárnap előadások jegyeit mindenki váltsa meg már elővételben, hogy mentesüljön a pénztár előtti tolongástól. A vasárnapi előadások jegyeit már pénteken délelőtt tíz órától árusítja a gyárvárosi magyar színház pénztára a sörgyári Colosseumban.

A GYÁRVÁROSI SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtökön este 9 órákor: Szökik az asszony. (Operett).

Pénteken este nincs előadás.

Szombaton este 9 órákor: Lehullott a rezgő nyárfa. Vasárnap délután 3 órákor: Szibil. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. n. 6 órákor: Lehullott a rezgő nyárfa. Vasárnap este 9 órákor: Falu rossza.

SPORT

Vasárnap: német-magyar válogatott mérkőzés. A magyar válogatott csapat április 7-én játssza második nemzetközi mérkőzését. Ezúttal Berlinben mér össze erejét a birodalmi válogatott csapattal. Ennek a találkozásnak visszavágó jellege van, mert a múlt év őszén a német válogatott 5:1 arányú vereséget szenvedett Budapesten. A német szövetség a következő játékosokból álló keretet jelölte ki: Klodt, Jahn, Janes, Billmann, Kupfer, Kitzinger, Sold, Rohde, Lehner, Hahnemann, Binder, Pesser, Conen, Urban és Arit.

Vigyáznak a válogatott játékosokra. A szövetség elhatározta, hogy szigorúan megbünteti azokat a játékosokat, akik bármelyik válogatott játékosképtelenné tesznek. A válogatott játékosok szándékosságukért a szabályszerinti büntetést megkötözik.

Luxemburg legyőzte Hollandia csapatát. Luxemburg és Hollandia válogatott csapatainak küzdelméből a luxemburgiak 5:3 arányban kerültek ki győztesként. A mérkőzést Rotterdamban bonyolították le.

Barátky nyilatkozik a vasárnapi mérkőzésről. Barátky Gyula, aki vasárnap a román válogatott támadócsapatát irányította, kijelentette, hogy nincsen megelégedve, mert elszalasztotta az alkalmat, amikor a győztes gólt is berughatta volna. Ez talán szerénység Barátkytól, mert ő és Binda volt a csapat lelke és nekik lehet köszönni, hogy a mérkőzés döntetlenül végződött.

Május 10-én játsszák le a Román Kupa döntőjét. A Venus, Rapid FC és a Sp. Studentesc vezetőjei tárgyalásokat kezdtek, amelyek értelmében a három fővárosi egyesület a husvétii ünnepekre a Hungária, Beogradsky, vagy a Gradjansky csapatát hívna meg a román fővárosba. Ha a terv megvalósul, akkor a Román Kupa döntőjét elhalasztják. A döntő mérkőzést valószínűleg május 10-én játsszák le.

Eltelt szélhámos fiatalember

Fiatal kora ellenére ügyes szélhámosnak bizonyult Cata Proca, aki az egyik banati (bánsági) faluból származik és rendkívül felfogatosan több helybéli lakost megkárosított. Legtöbbször megelégedett néhány száz lelel, de a sikertől felbuzdulva, komoly „vállalkozásba” is belefogott. Mint párisi egyetemi diák, Tieran Emil dr. alpolgármesternél is megjelent a városházán és előkelő rokonságára való hivatkozással kilencezer lelt kért olaszországi utazás céljára. A pénzt nem kapta meg, ezenkívül Tieran Emil dr. még azt is megállapította, hogy az előkelő rokonság tulajdonképpen csak mese. A polgármester ezek után kiutasította a város területéről a szélhámot, de három nap múlva újból találkozott vele a strandon. Ekkor rendőrkézre juttatta. A törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet, de a tárgyaláson a vádlott, akit közben szabaddábra helyeztek, nem jelent meg. Így távollétében ítéletet felelte a törvényszék és másfél évi fogságra, valamint tízenháromezer lei pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG

Községi legelők feljavítása

Irtá: SZÜCS PÁL

A több- és olcsóbb-termelésnek az alfája: a rendezett községi legelő, mely nemcsak sétatérül szolgál, hanem elsősorban az állatok takarmányozására — ha nem tévedek, úgy tudom, ez lenne a hivatása — mert a legtermészetesebb, táplálékos és a legolcsóbb táperőt szolgáltatja.

Ismerek Severin megyében egy helyet, ahol 3000 hold legelőterület van, teljesen kopár, értéktelen, savanyú, sőt nagyon sok mérges növényt, tehát káros, mérgező takarmányt termel, miáltal az egész környéken az állatok rachitis betegségben szenvednek. A kormány minden évben nagy áldozatok árán vérfelújítás céljából Svájból hozat apaállatokat, ennek ellenére nem tudják megállítani a degenerációs folyamatot. Nem is lehet mindaddig, amíg a községi legelő feljavítása, karbantartása iránt gondoskodás nem történik.

Ha ez az eset egyedülálló volna, nem is tenném kritika tárgyává, de a szomorú az, ha körülzárunk egy kicsit közvetlen környékünkben, Timis (Temes) és Arad megyékben, ugyanazt a képet találjuk majd, az összes községi legelőknél. Ha ilyen területek kihasználatlanul, parlagon fekszenek, ez olyan károknak a kútforrása, melyek csakis csillagászati számokkal fejezhetőek ki. Vitan kívül áll, hogy a termelés fokozása nemzeti- és közgazdasági szempontból egyaránt szükséges, nagy állami érdek, hogy ezen területek racionálisan kihasználtsanak, ezért kérdem, miért nem történik legalább ennek a megoldására a hatóságok részéről valamely lépés? Folyton hangoztatják, termeljünk többet és a kézenfekvő legelőmibb lehetőség a többtermelésre lesz elhanyagolva. És ha néhol, egyes községekben létesített „zöldmező-szövetkezet” már igyekszik is ezen tarthatatlan helyzetet javítani, ott is azt a hibát állapítottam meg, hogy a legeltetés rendszertelenül történik. Az ilyen legeltetés mellett sok a pazarlás. Az egyik állat erősebben, a másik kevésbé, rágja a füvet. Ha ezek legeltetésében bizonyos rendszert alkalmazunk, csikely és mélvragók elkülönítése révén a legelő egyenlően kerül felhasználásra. Ezen körülmény elhanyagolása végtelen hiba. Amíg a községi legelők kérdése, illetve erőteljes megreformálása nem nyer megoldást, hiába minden erőlködés, hiába minden buzdítás, többtermelésről beszélni sem lehet. A községi legelő minden mezőgazdasági ágának lendítő kereke. Jó legelő birtokában megtakarítjuk a nemes takarmány nagy részét, melyet fel kell takarmányoznunk, mert az állatok ehesebben térnek vissza a legelőre, mint amikor kimentek. A jó legelőn minden állat megtalálja táplálékát és pótlásra nem szorul, a termelt gabona kereskedelmi célokra felszabadul, ami egymagában is jelentékeny exportlehetőséget nyújt.

Több és jobb istállótrágyát kapunk, ami a földre, szakszerűen kiszórva, termésünkre fokozólag hat. Nagyon sok érvet tudnék még felsorolni a községi legelők feljavítása érdekében, amit az illetékes körök is jól tudnak és mégsem történik ezen ügy érdekében semmi. Olyan tervezetet dolgoztam ki, amely pénzbefektetés nélkül teszi lehetővé a legelő feljavítását, csak munkáskéz szorgalma kell hozzá. Az említett 3000 hold legelőt véve alapul, abból az elgondolásból indulok ki, hogy a koplalás, sétálás és fertőzés céljaira sokkal kisebb terület is sokkal több, mint a melyre szükség van. Az első évben telkesíteném ezen terület 30 százalékát és valamely kapás-növényt vetnék el, vagy bérbe adnám megművelésre és a befolyó jövedelemből olyan részt javítanák fel, amilyent a befolyt összeg nagysága megenged és így folytatnám mindaddig, amíg az egész terület feljavítása meg nem történt. Nagyon sok módja van a feljavításra vonatkozó lehetőségnek, ezért nem is hozhatok ezen részletek taglalásába, ezt különben is a helyi viszonyok figyelembe vételével lehet és kell a legelőnyösebben megoldani, ami minden községben megalkandó „zöldmező-bizottság” feladata volna. En csak mintegy útmutatóul akartam a fentiekben példával szolgálni, mely nagyon sokféle változatban nyerhet előnyösen alkalmazásra. Szakértők azt az ellenvetést teszik legelőfeljavítási tervem ellen, hogy a mi klímánk alatt hiába minden munka, fáradság, befektetés kárba vész, mert május végén, június elején minden legelő a nagy szárazság következtében „kiszárad”, vagyis kiszárad. Ez az állítás megfelel a valóságnak, de még sincsen igazuk.

mert van rá védekezési módunk: 1. Fásítással és pedig legjobb akác- vagy diófával, ami állami célokat is szolgál és amellyel nagy területet árnyékol be és védi a növényt a kiszáradástól, javítja a legelőt stb. 2. Megfelelő talajművelés is alkalmas az őszi és a téli csapadék konzerválására. Karámok, vagy szakaszos legelőkre való átválttatása (ezt a törvény is előírja és pedig az 1894. évi XII. t. c. 21. szakasz b) pontja) és pedig annyi karámra osztjuk be, ahányféle és nemű állatot hajtanak ki a legelőre és ha lehet, többszörös megismétléssel. A választófalakat lehet természetes sövény, mint: gleditschka trianthos, robinia pseudo acacia stb. termelésével olcsón és tartósan létesíteni.

A legelőt több szakaszra osszuk be és e szakaszokat 4—5 heti pihentetéssel legeltessük. Így a jószág nemcsak az izletes és jó füvet, de a kevésbé izleteseket is lerágja, a kímélt, pihentetett részek pedig ezalatt magukhoz térnek, jól megerősödnek, nagyobb és tápúsabb hozammal fizetnek. Az érdekelték legyenek a legelők urai. Adjunk a pásztoroknak utasításokat, hogy botjukkal szűrjék ki a nem odaváló gyomokat, melyek hasztalanul fogyasztják a talaj nedvességét és táperejét. Ne legeltessenek ők kényük-ke-

vük szerint, feleslegesen összetiporva a legelőt, hanem készítsünk tervezetet, mikor melyik állat (növények, kocák, anya vagy hízó stb.) hol legeljen. Leghelyesebb, ha minden rekesz kap egy számot és a tervezetbe írjuk be azt a számú rekeszt, ahol legjobbnak tartjuk a legeltetést az egyes állatnemek megnevezésével.

A legelő állat ösztönszerűleg mindig csak az izletesebb, jobb füvet keresi, azokat tövig rágja, míg a kevésbé izletes, vagy éppen haszontalan növények érintetlenül maradnak, magot hoznak, folyton terjeszkednek a nemesebb füvek rovására. Ezért vannak legelőink tele bogáncssal, kutyatejjel, tüskével és egyéb mérges gyomokkal. E bajon következetes eljárással néhány év alatt segíthetünk. A tavaszi fogasolás, esetleg hasogatás, fűmagvetés, céltudatos trágyázási és legeltetési rendszer bevezetése, a gyomok rendszeres irtása legelőinket csakhamar képesek lényegesen megjavítani. Ezen kérdés fellett nem lehet, nem szabad napirendre térni, hanem foglalkozunk vele a legintenzívebben, mert ettől függ mezőgazdaságunk, állattenyésztésünk jövedelmezősége és a sokszor hangoztatott többtermelés eredményes végrehajthatósága.

Másrészt, ha ezt a kérdést tökéletesen megoldottuk, akkor térhetünk majd a belterjesebb gazdálkodásra, addig hiába minden, bármely, magasról jövő erőlyesebbnél erőlyesebb felhívás, többet, jobbat, olcsóbban nem tudunk jó legelő nélkül termelni.

Nagyon sok terület kihasználásáról van szó, ha az egész ország legelőit vesszük számításba, melyek ma — nyugodtan állíthatom — parlagon fekszenek. A legelő feljavítása nem boszorkányos mesterség. Kis hozzáértés, szorgalom és akarattal könnyen megoldható.

A gazdasági növények táplálkozása

A zöld levelekben végbemenő elsődleges cukor és keményítő képződésének a folyamatával már megismerkedtünk. Ez a kémiai folyamat csak további redukciós folyamat eredménye, amihez a nap energiája is hozzájárul.

A fehérje képződése a növény bizonyos szerveihez van kötve és már a gyökerekben, a szár- és levélrészekben, virágokban, gyümölcsökben és magvakban is képződik, egyben eltér a levelekben végbemenő cukorképződéstől, amennyiben nem szorul a nap sugárzó energiaforrására. Ezek után felmerül a kérdés, honnan meríti a zöld növény a fehérje képződéséhez szükséges energiát? Saját szerves anyagának lassu elégetése útján, amit az itt következő példák is igazolnak. Tudjuk, hogy a tüzelő anyagok elégetésével fényt és meleget nyerünk, amit világítás és fűtés céljára fordítunk. Azt is látjuk, hogy az égési termékek fény- és hőjelenségekkel járnak, létrejövetelük pedig a hidrogénnek az oxigénnel való egyesüléséből ered. Bizonyosság erre az a körülmény, ha például szén, vagy fát a kályhában el akarunk égetni és az levegőt nem kap, úgy nem gyúlad meg, mert a szén és hidrogén a levegő oxigénje nélkül nem ég el. Azt is tapasztaljuk, hogy a jobban táplált ember jobban állja a hideget, mert a jobban táplált szervezet könnyebben pótolhatja a hideg által a testből elvont hőviszártságot. Ez a folyamat hővesztéssel jár, anélkül, hogy fénytüneteményt is észlelhettünk. Az égési folyamat, amely a szervezetben ilyen úton végbemegy, szintén kémiai reakciók eredményeképpen áll előtünk, vagyis azonos a szénnek és hidrogénnek az oxigénnel való égési jelenségével, amit belső égési tüneteménynek nevezünk. Ha egy kilogramm tiszta cukrot a levegőn elégetünk, az látszólag eltűnik, viszont zárt térben való égésnél a cukorból gáz, szénoxid és cseppfolyósítható víz képződik. A cukor, amely a levelekben a nap sugárzó energiájának a segítségével képződött, a levegő oxigénjével elégetve ugyanannyi széndioxidot és vizet ad, amennyi szükséges volt a képződéséhez.

Arra is rámutattam már, hogy az ember és az állat csak pusztítja a szerves anyagot, míg a növényvilág az új szerves anyagokat folytonosan gyártja és mintegy összekötő kapocs az élettelen, szervetlen világ és az élő, szerves világ között. Ezen alkalommal merült fel az a kérdés, hogy gazdasági növényeink miképpen is viselkednek a levegő szabad nitrogénjével szemben. Azt is szóvá tettük, hogy a levegőben mintegy 78 százalék szabad nitrogénanyag van. Arról szintén beszéltünk már, hogy gazdasági növényeink a levegő szabad nitrogénjét közvetlenül nem vehetik fel és ezt a közvetítő munkafolyamatot a talajban előforduló nitrogénfixáló baktériumok kötik meg. Az általuk megkötött nitrogén a talajban általában a növényzet számára értékesíthető tápanyaggá. A gyökérbaktériumok által megkötött nitrogént viszont a pillangós virágú családja értékesíti, mint például a here-félék és a hüvelyesek. Erre a szerepre a szálkak és a cukorrépa alkalmatlanok. Eszerint megkülönböztetünk nitrogénfixáló és nitrogénfogyasztó növényeket.

További kérdés az, miképpen kötik le a nitrogénfixáló növényeink a velük együtt élő baktériumok segítségével a levegő szabad nitrogénjét és hogyan értékesíthető az legjobban a gazda számára? Pillangós virágú növényeink gyökéretén bizonyos baktériumok meghonosodnak, miközben a növény gyökéretét megtámadják. Azonban a növény sajátos tulajdonságánál fogva ezeket a baktériumokat hamarosan lokalizálja és ezáltal a gyökereken apró gumók képződnek, amelyekben a baktériumok a gyökérettel vegyes háztartásban élnek. A gyökér táplálékot nyújt a baktériumoknak, amelyek viszont lekötik a levegő nitrogénjét és átalakítják azt a növény gyökéretére által felvehető tápanyaggá. A tapasztalat után ítélve a különféle pillangós virágú növényeknek különböző gyökérbaktériumok felelnek meg, mint azt a szójabab esete is igazolja. Ha szójababot akarunk termelni, úgy kénytelenek vagyunk a megfelelő gyökérbaktérium tenyésztett talajt beoltani, hogy ilyen úton gondoskodhassunk a megfelelő baktériumok elszaporodásáról.

Meggyesy István

— Csak az állampapírok mentesek a két százalékos forgalmi illeték alól. Az április 1-én életbeléptetett két százalékos új forgalmi illetékkel kapcsolatban a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint eme illeték fizetése alól csak az állampapírokkal kötött ügyletek mentesek, akár a tőzsdén, akár a bankok, vagy magánosok kötnek ilyen ügyleteket. A részvények és más fixkamatozású papírok eladása esetén a két százalékos illeték megfizetendő. Az árutőzsdéi ügyleteknél csak a törvény 21. cikkében felsorolt gabonaneműek mentesek a két százalékos illeték alól, a többiek adókötelesek.

— Emelték a cement árat. A cementkartell az eladási árakat április elsejével 4000 leiel emeli fel 10 ezer kg.-ként. Az emeléshez a legfőbb kartelltanács hozzájárult.

Egy hónapon belül vallomást tartozik tenni, aki a pénzügyi amnesztiát igénybe veszi

Az amnesztia illetéke három hónapon belül fizetendő be

Amint ismeretes, április 1-én új pénzügyi amnesztia lépett életbe, amelyet csakis kereskedők és iparosok vehetnek igénybe. A törvény alapján nemzetvédelmi célra új alap fog léte-sülni. A törvény a következőket tartalmazza:

Mindazon kereskedők és iparosok, akik nem tettek eleget az 1939 november 20-iki törvény rendelkezéseinek és eltitkolt jövedelmeiket nem vallották be 1940 március 15-ig és ennél fogva a pénzügyi közegek megállapításának következményeit viselni tartoznak, nem esnek a szankciók alá 1940 március 8-ig elkövetett, vagy mulasztásból eredő adóügyi kihágásaik tárgyában és nem vehetők ratifikálás alá az ezen napig elkövetett ténykedéseik miatt,

ha a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül az 1940-1941. évi elemmentáris és komplementáris, az államot illető adójuk 50 százalékát (adicionális adókkal együtt) a nemzetvédelmi alapra befizetik.

Az erre vonatkozó nyugta felmutatása mentesíti az adózót a kereskedelmi és ipari adóra vonatkozó minden pénzügyi vizsgálat alól. Az adózó, aki 1939 évben 1940 március 8-ig kato-

nai szolgálaton volt, 15 százalék engedményt élvez.

A fenti összeget az adózó egyszer és mindenkorra fizeti és minden időre mentesül az 1940 március 8-ig elkövetett adókihágás szankciói alól, tekintet nélkül egy későbbi törvény rendelkezésére.

Az a kereskedő, vagy iparos, aki a fenti kedvezményben akar részesülni, a törvény kihirdetésétől (április 1.) számított harminc napon belül vallomást tartozik beadni a pénzügyigazgatósághoz, amely csupán azt tartalmazza, hogy a kedvezményt igénybe akarja venni,

de nem kell az adóeltitkolás mibenlétét a vallomásban előadni.

Ha a kivetési pénzügyigazgatóság által megállapított összeget (az ezévi adó fele) az adózó három hónapon belül be nem fizeti, avagy vallomást nem tett, a pénzügyi közegek megállapításának teszi ki magát és kihágás fennforgása esetén az egyenesadó törvényben megállapított bírságon kívül még 100 ezer leitől egymillió leig terjedő pénzbírságot fog fizetni az eltitkolt adó nagyságához képest.

A nőtlenégi adó kiszámításának módja

Április végéig kell a vallomást benyújtani

A nőtlenégi adótörvényt annak életbelépte előtt ismertettük. Ezúttal az adó befizetésének módját közöljük az érdekeltekkel. A törvény előírja, hogy a nőtlenégi adót az illető fél által fizetett rendes adó tiszta adóalapja után kell kiszámítani. Ebből az adóalapból azonban levonandó még az illető adóterhe, vagyis az illető egyenesadója, komplementar, adicional adója és a supracota. Vagyis például, ha egy fixfizetésű ember évi fizetése 34 ezer lei, ebből először le kell még vonni az általa fizetett különböző adókat. Ha a levonások után a megmaradó összeg 30 ezer lei alá esik, akkor nőtlenégi adót nem kell fizetni.

Ehhez hasonlóképpen számítják ki az összes többi esetekben a nőtlenégi taxát. A rendelet kiemeli, hogy ezt az adót a kézi munkásoknak is meg kell fizetni.

A nőtlenégi adó egyidőben fizetendő a rendes egyenes adókkal. A munkaadó köteles ezt az adót is levonni az alkalmazottól. Mindenki köteles saját maga bejelentést tenni családi állapotáról. A rendelet szerint az adófizetőknek lakhelyük községi hatóságától bizonyítványt kell hozniok családi állapotukról.

Mindazok, akik nőtlenégi adóra kötelezettek, e törvény életbeléptetésétől, tehát április 1-től harminc napon belül az illetékes kerületi adóhivatalnál adóvallomást kell benyújtaniok. Ebbe a vallomásba be kell írni nevét, elvált, vagy özvegy-e és részleteznie kell, hogy az elmúlt évben milyen jövedelmei voltak. Részletesen fel kell sorolnia az általa fizetett adókat is. Igazolnia kell, hogy legalább 45 napig katonai szolgálatot teljesített. A tisztek karnettjükkel, a legénység pedig livrettjével igazolja ezt. De elfogadják az igazolványt, ha azt az illető katonai alakulat mozgósítási irodája állította ki.

Akkor is adóvallomást kell adni, ha az illető kivétel a törvény hatálya alól. A vallomásban minden néven nevezendő jövedelmet fel kell tüntetni. Az állami vagy magánalkalmazottak főnökeik útján együttes módon is benyújthatják vallomásukat. A törvény szerint nem kötelesek ezt az adót megfizetni azok, akik a reájuk vonatkozó különleges törvények szerint el vannak tiltva bizonyos korig a nőtleneségtől. Mikor azonban ez a törvényes akadály megszűnik, ez az adó reájuk is kötelezővé válik. Kivételnek azok is, akiket a reájuk vonatkozó törvény egyáltalában eltölt a házasságtól, valamint, akik orvosilag vannak eltöltva a házasságtól, kórházba vannak internálva, valamint, akik el vannak ítélve. Ez utóbbiak azonban az akadály megszűnéskor már adókötelesek. Mind e kivételek számára az illetékes hatóság, vagy intézet bizonyítványt kell, hogy adjon. Teljesen nőtleneségi adómentesek azok, akik tartásdíjból, valamint életjáradékból élnek. Úgyszintén mentesek azok a jövedelmek is, amelyeket az egyenesadó törvény is mentesít minden adó alól. Ez alá tartoznak az állami kötvények és kölcsön után járó jövedelmek.

A törvény 6-ik szakasza szigorúan bünteti azokat, akik nem adnak adóvallomást, vagy adóvallomásuk hiányos és valótlan. Bírságban részesülnek azok is, akik nőtlen alkalmazottjaik taxáját nem hozzák levonásba.

Április 15-ig minden orvosnak be kell lépni az Orvoskamarába

Az új törvényjavaslat a szakmai kamarák mintájára szervezi meg az eddigi Orvos-Kollégiumot

Törvényjavaslat készült az Orvos-Kollégium országos megszervezéséről. A szenátushoz benyújtott törvényjavaslat a Kollégium eddigi megyei és központi szervezeteit fenntartja, az elnök részére azonban szélesebb hatáskört biztosítottak. Ujítást jelent az is, hogy az Orvosszövetséget beolvasszják a Kollégiumba. A törvénytervezet szerint az Orvos-Kollégiumot a következő jogok illetik:

1. Felügyel az orvosgyakorlatra vonatkozó törvények és rendeletek alkalmazására.
2. Minden kezdeményezést támogat, amelynek az orvostudomány fejlesztése a célja.
3. Megállapítja azokat a szabályokat, melyek a díjazás kérdését rendezik, leszögezve a minimális díjazás mértékét azon orvosok számára, akik magánintézmények alkalmazottjai.
4. Segélyegyesületet teremt az orvosok és családtagjaik számára.
5. Egészségügyi kérdések ügyében együttműködik az illetékes hatóságokkal.
6. Eldönti azokat a vitákat, melyek orvosok között, vagy magánosok, illetve magánintézmények és orvosok között támadhatnak.

AZ ORVOSI GYAKORLAT FELTÉTELEI

Csupán gyakorlatot folytató polgári, vagy katonai orvosok tagjai a Kollégiumnak. Közhivatalban lévő orvosok akkor is felveendők, ha törvény szerint magánpraxist nem folytatnak. A felvételt a megyeszékhelyen levő Kollégium eszközli s a megyei bizottság 30 napon belül dönt a felvételre vonatkozóan. A megyei bizottság határozata ellen a kihirdetésétől számított 10 napon belül fellebbezés adható be a legfelsőbb tanács végrehajtóbizottságához, mely 15 napon belül hozza meg határozatát.

A bejegyzést a törvény következő feltételekhez köti: 1. Román állampolgárság. 2. A polgári jogok szabad gyakorlása. 3. Orvosi diploma és 4. Illetékes helyen kiállított gyakorlati engedély.

Nem folytathat orvosi gyakorlatot, aki keres-

Italmérők jelentkezése az új fogyasztási adóval kapcsolatban

A vendéglősök és kávésok timisoarai (temesvári) ipartársulata felhívja a városban működő tagjainak a figyelmét a monopolfelügyelőség rendelkezésére, amelyet most adott ki. A monopol vezérigazgatóság 140.414/1940. számú rendelete értelmében a tuica és törköly (rachiu)-neműek új fogyasztási adója ez év április hó elsején lépett érvénybe és erre való tekintettel felhívják valamennyi timisoarai (temesvári) italmérő figyelmét arra, hogy bármilyen italmérési engedéllyel rendelkeznek is, jelentkezzenek a központi ellenőrző irodában, a dikasztériális épület harmadik emeletének 92. számú szobájában. Ugyanakkor vigyék magukkal az italkönyvecskéjüket (carnet) és azt a március 31-iki helyzetnek megfelelően zárják le. Az érdekelteknél italmérőknek helytálló nyilatkozatot is kell benyújtaniok, amely feltünteti, hogy ez év március 31-én pincéjükben mekkora volt az összes tuica és törköly (rachiu)-készlet literenként és fok-erősségben. Az egyes városrészekből a jelentkezési sorrend az említett ellenőri irodában a következő: A belvárosiak április 4-én délelőtt 8-1 és délután 3-7 óra között jelentkezzenek, a gyárvárosiak április 5-én, az erzsébetvárosiak április 6-án, a józsefvárosiak pedig április 8-án jelentkezzenek délelőtt 8-1 és délután 3-7 óra között. A mehalaiak és rónaciak április 9-én délelőtt 8-1 és délután 3-6 óra között jelenjenek meg.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

kedést, gyógyszerészetet folytat, vagy oly foglalkozást üz, mely árt az orvosi foglalkozás tekintélyének. Méltatlan az orvosi gyakorlatra az, akit közönséges bűncselekményért elítéltek, akitől megvonták a polgárjogok gyakorlását. A bejegyzett orvosok igazolványt kapnak és jelvényt hordanak. Kötelesek a törvényes rendelkezésekhez alkalmazkodni, a kartársi szellemet ápolni, a Kollégiumnak járó díjat fizetni. Szokásszerű gyakorlat csak a lakóhelyen folytatható.

AMI NEM MÉLTÓ AZ ORVOSHOZ...

A Kollégium tagjai, akik nem tartják be az orvosgyakorlatra vonatkozó szabályokat és nem teljesítik hivatásos kötelességüket: — a Kollégium fegyelmi bizottsága elé állítandók.

Fegyelmi kihágást képez: 1. Ha az orvos szokásszerűen más helységben és más megyében folytat gyakorlatot, nem ott, ahol lakik. 2. Két, vagy több rendelt tart. Magánklinika és szanatórium azonban kivételt képeznek. 3. Orvosi tekintéllyel összeférhetetlen módon kezel betegeket, közvetítőket vesz igénybe, körleveleket, stb. közöl a lapokban. 4. Ugynevezett titkos szereket hirdet és ajánl gyógyszer helyett. 5. Nem tartja be a Kollégiumnak a cégtáblára vonatkozó rendelkezéseit. 6. Meg nem engedett „speciálista” címetet használ. Általában fegyelmi kihágást képez mindaz, ami árt az orvosi foglalkozás tekintélyének.

A fegyelmi bizottság szóbeli, írásbeli, vagy lapokban közzétett megróvást alkalmazhat, vagy súlyosabb esetben legfeljebb egy évre felfüggesztheti az orvosi gyakorlatot, megvonhatja az orvos választó és választási jogát és végül az orvost, a Kollégiumból kizárhatja.

Azok az orvosok, akik még nem tagjai a Kollégiumnak, 1940. április 15-ig felvételüket kérhetik és bemutatthatják gyakorlati engedélyüket. 1940. április 15. után nem folytathat orvosgyakorlatot az, aki nem tagja a Kollégiumnak.

= Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az előadást jelenti): Holland forint 74.93—76.80, belgas 23.94—24.56, angol font 567.87—582.08, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.24—3.31, cseh korona 4.68—4.77, svájci frank 31.67—32.50, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnégy százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: drachma 0.99—1 és 1.60—1.62, dinár 2.89—3.05, német márka 40.50—41.50 és 49—50, pengő 26.50—27, olasz líra 7.17—7.18, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

= Csendes a bányai gabonapiac és az üzleti forgalom csekély, mert csak a gabonaneműek iránt mutatkozik kevés kereslet. A piaci árak a következők: búza 580, tengeri 435, korpá 330, zab 550, muharmag 1050, napraforgómag 950, tökmag 1500, árpa 520 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 62 lei kilónként.

— Zürichi tőzsdezárlat: Páris 8.99, London 15.87, Newyork 446, Brüsszel 76.20, Milánó 22.52 és fél, Amszterdam 236.80, Berlin 178.70, Szófia 5.50, Belgrád 10, Buouresti 3.40.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 4.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállás, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13.20: Időjelzés, előadások, kulturális hírek, sport. 13.30: A rádió szalonzenekara. 14: Rádióújság. 14.20: A zene folyt. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania: 19: Időjelzés, időjárás. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Chopin hanglemezek. 19.30: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti: 20: Előadás. 20.15: Zongorahangverseny. 20.55: A szimfonikus zenekar műsorának ismertetése. 20.45: Rádióújság. 21: Szimfonikus hangverseny. 22: Rádióújság, sport. 22.20: A zenekari hangverseny folytatása. 22.55: Könnyű zene. 23.45: Idegennyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: A komondor. Elbeszélés. 11.45: Ahol a férjeket gyermekgondozásra tanítják. 13.10: Szalonzene. 13.40: Hírek. 14: Postászenekar. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: Ruszin lakodalom. Előadás. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18.15: Magyar laboratóriumok. Beszélgetés. 18.40: Kedvelt hanglemezek. 19.15: Szólészeti tanácsadó. 20.15: Hírek. 20.25: Dóczy József magyar nótákat énekel. 21.10: Tömörkényi-novellák. Felolvasás. 21.40: Közvetítés a Magyar Színházról. Tokaji aszu. Zenés vígjáték. 22.40: Hírek. 23.10: Dorita Boneva-Szoboszlai énekel. 23.40: Géczy Barnabás hanglemezek. 24: Hírek

idegen nyelveken. 24.25: Mursi Elek és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 17.15: Hanglemezek. 19.15: Angol nyelvoktatás. 19.45: Galánthay Jenő hegedül. 20.30: Tragikus sorsu magyar írók. Előadás. 21: Hírek. 21.25: Mai magyar szerzők. 22.15: Wagner lemezek. 22.25: Időjárás.

PÉNTEK, APRILIS 5.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállás, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Motoi Petrica zenekara. 14: Rádióújság. 14.20: A zene folytatása. 15: Rádióhírek, közlemények. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárás. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.15: Hangverseny. 20.35: Strauss János Böregér című 3 felvonásos vígoperájának közvetítése. 21.30: Rádióújság. 22.30: Rádióújság, sport. 23.45: Idegennyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: Az okos csacsi és társa. Elbeszélés. 11.45: Egészségügyi előadás. 13.10: Anda Géza zongorázik. 13.40: Hírek. 13.55: Éneklő ifjúság. Gyermekkar hangverseny. 14.30: Tánczene. 16: Piaci árak. 17.15: Mátyás király halála. Előadás. 17.45: Hírek. 18.15: Szalonzenekar. 19.25:

GIGLI BENJAMINO

a világ legkiválóbb tenorjának, a milánói Scala, a newyorki Metropolitan és a berlini opera körülrajongott művésze sze-

repl a **CAPITOL** legközelebbi filmjében, melynek címe: **DAL AZ ANYARÓL**

Csorba Dezső és cigányzenekara. 20.05: Sport. 20.15: Hírek. 20.25: Nagykovácsi Ilona énekel. 20.45: Olasznyelvű előadás. 21: A filharmónikus hangverseny ismertetése. 21.10: Filharmónikus hangverseny közvetítése az Operaházból. 22: Hírek. 23.05: Hírek, időjárás. 23.15: Oláh Kálmán és cigányzenekara. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.20: Magyar tánclemez. Utána külföldi tánclemez. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.30: Gyorsírótanfolyam. 20: Hanglemezek. 21.30: Régi magyar diákélet. Előadás. 21: Hírek. 21.25: Rendőrzene. 22.30: Időjárás.

Európai magaryelvű hírszolgálat: 18.15: Bécs. 18.30: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.) 18.50: Pozsony. 20: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 20: Toulouse (328.6 m.), Marseille-Provence (400.5 m.) 20.55: Róma II. (245.5 m. és RH 31.15 m.) 22.15: London Nat. (261.1 m., RH 49.59 m. és 30.96 m.) 22.15: Bucuresti (364.5 m.) 23.15: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.45: Belgrád (437.3 m. BH 49.2 m.) 23.45: Toulouse (328.6 m.) Nice PTT (247.3 m.) 23.50

TENGEREK RABJA

Itta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnymás lítos.

— Fhüüü... nagyon meleg van... ne fogjatok olyan szoroson... Sápadt vagyok? Tudom, mindig sápadt vagyok, ha iszom, ha bántanak, vagy ha bánt valami... akkor leszek fehér, egész fehér... mit tudjátok ti, mi az az egészen fehér... te Mi-Ko nem is láttál még olyant... ah... megyek már... Mi-Ko nincs itt? Testvér! Testvér! Dehogy testvér, itt ha gyott a bajban... ninc testvérem... ninc senkim, csak pénzem van... fhüüü... nagyon meleg van és forog velem a világ... ez a köszent nem akar kezét adni... neked sincs senki, nekem sincs senkim... ezt a lámpaszlopot még megölelem... ez a rendőr magyaráz itt valamit... mondom neki... Angelica... Mária... Valy... hegedű, zongora, bécsi valzer... Mi-Ko én magyar vagyok... mondom neki, hogy talpra magyar... nem érti... betuszkol egy autóra... se Jure... se testvér... se barát, se senki... Valyka mondom a sofőrnek... a rendőr azt mondja Angelica-Sibéria-dock... Va-ly-ka... Va-ly-ka...

A köszent szigorúan nézett a távozó autó után, a rendőr meglóbalta gumibotját és koppanó léptekkel sétált odébb. A Horgony-bár kivilágított ablaka mögött álmosan csendült a melódia:

Wien, Wien, nur du allein
sollst stets die Stadt meiner Träume sein...

ÉRKEZÉS — INDULÁS.

— Signor Gloupachek... Signor Gloupachek! — futott lelkesedve László a harmadik tiszthez, aki éppen ott állt az egyik nyitott raktár előtt. Kabátja, sapkája, nadrágja tele volt finom, szürkés-fehér gabonaporral, a kirakodást nézte. Az Angelica mellett négy éhes elevátor szívta a kanadai buzát. Haragú zajjal futott fel a gabona a vascsöveken, hogy aztán keresztüljárva a gép tekervényein, portól megtisztítva és lemérve, folyjon bele az éhesen tátongó uszályok feneketlen beldőjébe.

A pokoli lármában nem lehetett egyetlen szót érteni. László közelebb furakodott a harmadik tiszthez és kiáltotta mégegyszer:

— Signor Gloupachek, olyan boldog vagyok, de olyan boldog, hogy azt nem is lehet így két szóban elmondani.

A hajómester, a dalmát Petar, nem valami jó szemmel nézte ezt a munkaidőben folytatott csevegést, na meg aztán ő is másodnapos hangulatban volt és ha már ő nem dolgozott, legalább azt szeretne volna, hogy a többiek kezében éjjen a munka. Most is rákiabált Lászlóra, de szavát elnyelte a dübörgés és a kikötő éktelen lármája.

— Gyere a kabinomba, halljuk azt a nagy boldogságot.

A Gloupachek kabinját nagyon szerette László. Valahányszor meglátta, mindig az járt az eszébe, hogy majd ha ő leteszi a tisztí vizsgát és harmadik tiszt lesz — ugyanilyen csinos fehér kabinban fog lakni, amelyben majd épp így csillog a sárgaré... csak öneki majd virágos-mintás lesz a függönye az ágy előtt és a földre a csunya kőkuszszőnyeg helyett színes japán gyékényt fog tenni. A képeket is másképen fogja elrendezni és a tükrön nem lesz ott soha folt... azokat az odafreccsent borotválkozási maradékokat letörölhetné a pincér — gondolta magában.

— Na, halljuk azt a boldogságot, — ült le Gloupachek a csunya bördíványra.

— Hát az úgy volt, Signor, hogy ott voltam és rémesen örült, mikor meglátott és játszottam vele... — Aztán mikor látta a harmadik tiszt csodálkozó szemét, hamar kijavította magát: — úgy értem, hogy a zongorán játszottam, hogy kísértem őt... és vettem neki egy szép kis porcellán-figurát és... László hirtelen belesápadt a porcellán-figura említésébe.

— Micsoda örült számár vagyok, hiszen elfejtettem odaadni neki az ajándékot, pedig biztosan örült volna neki... ennek is Jure az oka, miért nem szólt az öreg...

— Jure-val voltál kinn?

— Igen.

— Tudod, nagyon rendes, tisztességes ember, de azért nem nézik jó szemmel, ha a matrózokkal jársz ki mulatni... ti azt akarsz lenni és meglehet, hogy néhány hónap múlva újból összehoz benneteket a sors... hogy képzeld el a szubordinációt? Hiszen ez majd valamelyik parancsodra legyinteni fog és azt mondja: — Ugyan hagyjad, emlékszel, mikor együtt mulattunk...

— Nahát ezt éppen Jure-ról nem hiszem el, nem olyan az az ember, akitől ilyesmi kitelnék, de azért, ha gondolja, természetesen nem írok ki velük többet.

— Jó, hát nem úgy gondolom, vannak köztünk rendes emberek is, szükség is van rájuk, meg aztán tanitanak is és kérges tenyerük, eldurvult szívük sok érzékenységet takar... világért meg ne sértsd őket.

— Aztán irtózatot nagyot mulattam, — folytatta László az előzetes este részletezését, — folyt ott az ital, fürdött mindenki az innivalóban és nagy pénzeket fizettem a végén... de megérte, nagyon megérte, mert most már biztosan tudom, hogy az a lány épügy szeret, mint én őt.

— Aztán miből tudod?

— Hogy miből... miből... tényleg miből tudom? Nem mondta, nem is sugta, nem is volt olyan különösebben kedves hozzám és aztán... tényleg örült, mikor meglátott? De hiszen épp úgy örül minden más vendégnek. A Horgony-bár minden vendége egyformán kedves mosolyban részesült... Tényleg... miből tudom, hogy szeret... tényleg, miből tudom?

— Na látod! Most nem akarok nagyképu lenni, sem próféta... de mikor tizenkilenc éves voltam, én is elolvadtam egy pár szürkés-zöld szem pillantásától. Én rajtam is meleg futkosott át, ha végigsimítottak a kezemen... és biztosan én is azt hittem, hogy szeretnek... de most már harminc vagyok, tizenegy év tengeren, ezer kikötő, száz-ezer lány simított végig a kezemen... Hogy azok a simogatások koptatták-e le rólam a könnyenhivést, azok tettek-e ilyen illuziómentessé, aglegényesedő tengeri medvévé, nem tudom, de így van ez jól és most már ott tartok, hogy mikor látom a fiatalok lobbanásait és azt a szörnyű tévhitet bennük, hogy a kikötők szerelmes lányainak minden pillantása igaz és minden kézzorításuk őszinte... hogy minden megjárt szót érzés-érzésre talál náluk... olyankor megkísérlem elmondani a magam tapasztalatait és felrázni őket a sokszintű, tunya álomból, amit ők szerelmnek neveznek.

László csak hallgatta ezt a prédikációnak beillő, hitetlenkedő és fenyegetésnek hangzó kinyilatkoztatást.

— Hát tényleg így volna — kérdezte önmagát — hát tényleg hazugság minden, amit így elszórnak, rápazarolnak a tengerészekre, hát tényleg nem lehet hinni, sehol, semmit, senkinek? Senkinek?

— De Signor Gloupachek, hát csak volt valaki, valahol, valamikor, akinek hitt, akinek minden szavát elhitte és jól esett, hogy hiszi?

(Folytatjuk)

Néhány vélemény az agglegényadóról

Az agglegényadó életbelépett és ezentúl a férfiaknak pénzzel kell megváltaniuk az aranyzabadságot. Hogy a közönség általában hogyan fogadja az új adót, azt leghívebben tükrözi vissza néhány rövid vélemény. A társadalom különféle rétegében élőkhez intéztünk kérdéseket, a válaszokat itt adjuk:

Egy kiszírt kőztisztviselő.

— Nőtlen vagyok, de vőlegény. Egy szoba butor és kelegye lesz minden hozományom. Szegények leszünk, de boldogok, ami a legfontosabb. Én helyeslem az agglegényadót. Minden férfi szeret egy nőt és az a tisztességes dolog, hogy vegye el feleségül. A nőtlen ember élete minden vonatkozásban költségesebb és ebből a költségtöbbletből meg lehet teremteni a családi fészket.

Egy irodaszolga.

— Nekem négy gyermekem van. Elég későn szántam rá a fejem a házasságra, mert nem merem nekivágni és mindig volt, aki lebeszélte. Öt éve nősültem. Az első kettő iker volt. Tessék megnézni ezt a képet, itt van a család. Azelőtt sokkal sívárabb volt az életem. Derék dolog az új törvény, mert sokakat ráösztökéli a házasságra.

A házmesterné.

— Az én uram szombatokint mindig elitta a keresetét, másfél éve nem is dolgozik. Nekem kell gürölnöm, hogy fel ne forduljunk a hétvéves kislánnyal együtt. Olyan törvényt kellene hozni kérem, amelyik az ilyen embereket becsukja. Engem nem érdekel az agglegényadó.

A 28 éves elárúsítónő.

— Eljen az agglegényadó! Legalább majd férjhez tudok menni.

A kávéháztulajdonos.

— A mi szakmánkat kellemetlenül érinti. A nőtlen aranyifjuság eddig azzal a jelszóval, hogy a főpincért nem kell elvenni feleségül, kávéházba járt. Most már ehelyett majd lányos házhoz fog járni és elveszi a házikasszonyt. Pech...

Egy elkeseredett férj.

— Én boldogan fizetném az agglegényadót!

A 16 éves kislány.

— Engem egyelőre csak azok érdekelnek, akik még nem agglegényadókötelesek.

Junius 30-ig meghosszabbították az italmérési engedélyeket

Március végén sok italmérési engedélyt adtak vissza

Bucurestiből jelentik: Az elmúlt év végén a pénzügyminisztérium, mint ismeretes, rendeletet bocsátott ki, amely úgy intézkedett, hogy a régi magyar törvények alapján működő összes falusi italmérések 1940. március 31-én megszűnnek és csupán azok maradnak érvényben, amelyeket a mostani szesz törvény alapján nyilvános árverésen szereztek meg az új bérlők, vagy pedig a helytartóság mellett működő „speciális bizottság” ítélte oda a kérvényezőknél. Ez a rendelet sok zűrzavart okozott és több helyen az érdekeltek elmulasztották a határidőt, melyen belül engedélyeik meghosszabbításáért folyamodhattak.

Március utolsó napjaiban sok italmérési engedélyt adtak vissza.

Most azután a szeszjövődék vezérigazgatósága értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy a M. A. T. kereskedelmi ügykezelősége 1940 június 30-ig meghosszabbítja a szeszitalokkal való kereskedelem jogát, a következő italmérési kategóriák részére, amelyek engedélyeit az 1938 június 16-iki törvény hatása alatt semmisítették meg:

1. Azok az italmérők, akiknek az italmérését nem tűzték ki árverésre és nem ítelték oda végleges idegen személyeknek.
2. Azok az italmérők, akiknek az italmérése helyébe a tartomány mellett működő speciális bizott-

ság nem adott véleményezést az engedély más személy részére való átadása érdekében.

3. Azok az italmérők, akik jelen rendelet megérkezésekor katonai összpontosításon vannak, még akkor is, ha italmérésük más személy részére való átadását a tartományi speciális bizottság véleményezte volna.

Mindezek az italmérők április 30-ig be kell fizessék az áprilisi évnegyedre járó italmérési engedélyilletéket és községi bérösszeget.

Nem vonatkozik a fenti meghosszabbítás a következő italmérőkre, akiknek az italmérése tehát 1940 március 31-én végleg megszűntnek tekintendő.

1. Azok az italmérők, akiknek az italmérését már árverezték és más személyeknek ítelték oda.

2. Azok az italmérők, akik nincsenek katonai összpontosításon és a tartományi speciális bizottság már véleményt adott, hogy az italmérésükre más személyeknek adják ki az engedélyt.

3. Azok az italmérők, akiknek az italmérése létszám fölött van a község lakosságának számbeli arányában, mint ahogy a szesz törvény 178-ik szakasza előírja.

Azok az italmérési engedély-tulajdonosok, akik jelenleg katonai szolgálatot teljesítenek, még abban az esetben is megőrzik kimérési jogukat, ha az engedélyüket már más személynek ítelték oda.

Egy öregasszony.

— Szégyelheti magát ez a mostani fiatalság, hogy adóval kell kényszeríteni a házasságra. Az én időmben bezzeg másként volt. Harmincegy éves koromban már nagymama voltam. Manapság meg örül a lány, ha ilyen idős korában bekötik a fejét.

A hétgyermekes családapa.

— Nagyon helyes. De a sok gyermek után viszont alapos adócsökkentésre volna szükség.

Az egyik agglegény.

— Hát mit csináljak? Azt hiszem, végül engedni fogok az erőszaknak. De csak ha nagyon sok lesz az adóm.

A másik agglegény.

— Én elvhi ember vagyok. Nem nősülök.

A DÉLI HIRLAP BUCURESTIBEN

a következő kioszkokban kapható:
Calea Victoriei és Bdul Elisabeta sarok
Calea Victoriei és Bdul Academiei sarok
Str. Lipsani, az Elite kávéházzal szemben
Str. Academiei, Union és Stanescu szállodák-
kal szemben
„Carpati”, Esplanade szállodával szemben
„Literatura”, Calea Victoriei

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nőgrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Allast keres

Bejárónő azonnalra állást keres. III., Str. Lunei 27, ajtó 7. 921

Alkalmazás

Retusőr és laboránsnő azonnal felvétetik. Engel fényképszeti műtermében. I. Piata Libertatii 4. 908

Bejárónőt becsületes, tisztességes és rendkedvelőt keresek garzónlakás takarításához, azonnalra. Címeiket „Jó hely” jeligére a kiadóhivatal továbbít. 823

Lakas

Déli fekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten és 3 szobás lakás II. emeleten május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Modernül bútorozott szoba, fürdőszoba és telefon használatlalt kiadó. Telefon: 17—51. Cím: Bulev. Piata Libertatii 2. II. em. 11. 825

Kétszobás modern lakás 1—2 személynek kiadó. III. Bulev. Mihai Viteazul 15. 816

Autó-velet

Dura elem I-t 15! Super elem patent 15 lei. Cristal elem 14 lei. Rádióhallgatóknak engedmény. Veszek: használt kerékpárt, varrógépet és gyermekocsi „Motorica” Arad. 214

Prima kivitelű spricelt dióháló teljesen új eladó. Földi asztalosnál. II., Str. S. Barnutiu 80, a 2-es villamos mentén. 820

Hálószoba, abszolút tiszta sodrony matraccal és garnitúra, költözés miatt eladó. Temesvári Bank épülete IV. em. 23. 824

Külfölte

Üzletihelyiség pékműhellyel azonnal kiadó. Érdeklődni 33—40 telefon szám alatt. 819

Tartós hullám

a legmodernebb készülékkel és gép nélkül

Waltrich

iodrász

II., Traian-tér 8. szám, a hatos villamos megállójánál

Gyárak figyelmébe!

Gyártok motortengelyeket, motorfejeket, transzmissziókat, tűzszekrényeket és mindenféle gépalkatrészeket. — Vállalok nagyméretű gyalulási, eszterga és hengerfurási munkákat. — Elektromosan hegesztünk mindenféle tárgyakat a legpontosabb kivitelben.

Ing. Coloman Schedivetz
fabr. de masini, Timisoara IV.
Str. I. C. Bratianu 39 szám.

Butorokat

nagy választékban, részletre is, a régi árban elárusítok
UNGOR I., Mercey-u. 7.

„ETERNA” Temetkezési Segélyegylet Timisoara.

MEGHÍVÓ.

Tisztelt tagjainkat ezennel tisztelettel meghívjuk a f. évi április 21-én délelőtt fél 11 órakor a Lichtfuss-étteremben, Timisoara III., Coroana de Otel ucca 18 szám alatt tartandó 6. rendes évi közgyűlésre. Tárgyszorok: Megnyitás. Az igazgatóság jelentése. Pénztári jelentés és mérleg 1940 december 31-ével, költség előirányzat az 1940 évre. A felügyelőbizottság jelentése. A felügyelőbizottság megválasztása egy évre. Esetleges indítványok.

Amennyiben a közgyűlés a fenti napon határozatképtelen volna, úgy az április 28-án ugyanazon a helyen és időben azonos tárgyszorozattal lesz, amikor is a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

Az igazgatóság.